

10^{EE}

JAAR-
GANG

Nr.

3

TM.

BOUWERK

**DE WEG NAAR HET
GOEDE BOEK!..**

Alle goede boeken vindt U bij ons in voorraad.
Loopt U zo nu en dan eens binnen.

BOEKHANDEL O B R E C H T
A.J.M. v.d. WAART

Willemsparkweg 74
telefoon: 79.02.33 Amsterdam - Zuid

**I
N
S
T
I
T
U
U
T**

ANNO
1913

C H O E V E R S

EENJARIGE BEROEPSOPLEIDINGEN :

SECRETARESSE, ASS.-SECRETARESSE, RECEPTIONISTE,
STENOTYPISTE. (EUROPEES SECRETARESSE: 2 JAAR)

DIVERSE CURSUSSEN :

MODERNE TALEN (BEGINNERS, GEVORDERDEN;
HANDELSCORRESPONDENTIE, CONVERSATIE)
STENO, TYPEN, BOEKHOUDEN, M. B. A., MIDDENSTAND, ETC.

Vraagt prospectus - Adviezen zonder verplichting

VAN BAERLESTRAAT 11-13 TELEF 72 31 28 - 72 71 56 AMSTERDAM-Z.

SPORTING GOODS CY N.V.

DIR. H. EILERS

48, CORN. SCHUYTSTRAAT
AMSTERDAM

De leverancier van het
PIUS X schooltenuë !!

TELEFOON 79 67 57

BOLWERK

redactioneel

Bij het doorlezen van de lijst van medewerkers zal opvallen, dat THEO VAN LENT aan onze gelederen is toegevoegd als tekenaar. Eén tekenaar vonden wij bij nader inzien toch te weinig, niet alleen omdat deze het dan veel te druk heeft, maar ook omdat er een zekere eentonigheid in tekenstijl zou ontstaan. Vanuit dit laatste standpunt zijn ook twee tekenaars nog te weinig. De voorkaft en nog enkele andere tekeningen zijn van Theo.

Nu iets heel anders. In ons eerste nummer hebben wij gesteld, dat de redactie een verzamel- en uitgeef-orgaan is, eerder dan dat zij zelf stukken heeft te schrijven. Blijkbaar is onze bedoeling niet helemaal overgekomen.

De redactie van een schoolblad verschilt (volgens ons nog steeds) wezenlijk van die van bijv. een weekblad. Daar schrijft de redactie zelf haar stukken, bijna zonder inbreng van de lezers. Het is dus een blad door de redactie voor het lezerspubliek. Bij 'n schoolblad ligt, zoals al gezegd, de situatie heel anders. Zo'n blad is niet alleen een blad vóór de leerlingen, maar behoort ook dóór de leerlingen te worden gevuld. Voor 100% is nu eenmaal niet mogelijk, omdat bepaalde stukken zoals redactioneel, kroniek, verslagen van officiële gebeurtenissen en interviews e. d. vaak het best door redactieleden zelf kunnen worden geschreven.

Het is duidelijk, dat een hoog percentage van door redactieleden geschreven stukken op een gegeven moment tot een kwaliteitsdaling van het geheel moet leiden (zie bijv. de Bolwerken van de vorige jaargang; de toenmalige hoofdredakteur heeft met zijn redactie hun laatste nummer voor 75% gevuld.) Hieruit kan men dan concluderen dat, indien Bolwerk enig niveau wil hebben, er zo weinig mogelijk door de redactie en zoveel mogelijk door de leerlingen (d. w. z. door alle leerlingen en niet steeds dezelfde) geschreven moet worden.

Uit het bovenstaande volgt ook, dat men van ons niet kan verwachten dat wij volledig de verantwoording dragen voor de ingeleverde stukken. Alleen achter door redactieleden geschreven stukken kunnen wij volledig staan.

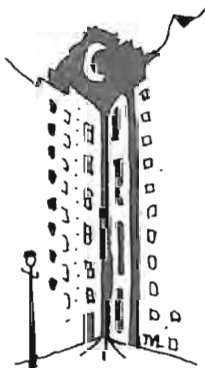
Wij wensen iedereen veel leesgenoege en hopen dat hij of zij in de voor de deur staande vakantie de tijd zal vinden de pen ter hand te nemen en een artikel(tje) te schrijven. Alles is welkom - van ernstige gedichten tot humoristische tekeningen. O ja, ... nog een prettige vakantie.

Red.

OP DE DAM

Slank, het ideale figuur
een sigaret in de hand
een broek met rafels,
bloes met kant,
peinzend, verveeld
met wapp'rende lokken
blote voeten,
zonder slippers of sokken
hunk'rende ogen
vol leed en verdriet
jij kan haar niet begrijpen
en zegt: ach, die griet.

marlies wijermans 2a

KALVERHAAT

Zou je als ik dood ging,
toch nog stiekem om me janken?
of ben je bang,
dat ze je tranen zullen zien.
Dezelfde bittere tranen,
die ik nu om je zal laten.
Nu ik voor de spiegel zit,
en mijn eigen wang voel.

L.B. 4b

OMHIN GEN

Straatlantaarns deden vergeefse pogingen de mist open te rijten. Hun licht werd vrijwel direkt gesmoord. Mensen zag je nauwelijks. Met mijn kraag omhoog liep ik door de nevels. Oude pakhuizen lagen als rotsen langs de kaden. De grachten en havens borgen in zich een zwart, glimmend mist-dampend monster, dat naar bedorven vis en afval rook.

Het was doodstil. Plots hoorde ik voetstappen. Meer niet. Alleen voetstappen. Geen zware voetstappen, maar lichte vlugge tikjes op de glinsterende bakstenen van de kade. Ik keek in de richting, waar het geluid vandaan kwam, maar de mist belette me de persoon, aan wie de voetstappen behoorden, te zien. Ik ging harder lopen om te proberen de afstand die ons scheidde, te overbruggen.

Plotseling zag ik haar, een tenger meisje met kort, zwart haar. Ondanks de niet bepaalde hoge temperatuur had ze geen jas aan. Het was een klein meisje van een jaar of zestien, zeventien. Ze stopte en draaide zich om. Op een vreemde manier lachte ze me even toe en toen ging ze de mist weer in.

Ik zag haar niet meer terug. Ook hoorde ik geen voetstappen meer.

Straatlantaarns beukten nog steeds tegen de mist, maar deze bleef hun lichten smoren.

karel sprenger jr.
6 b

THE EUROPEAN CHAMPIONSHIP- 1968

OSLO N I C E

Zoals bekend, is het voor een schoolblad zeer moeilijk om aktueel te zijn, en zo ook in dit geval. De indrukken van de Europese schaatskampioenschappen in Oslo zijn alweer weggespoeld door die van de daarop gevolgde schaatsevenementen in Grenoble en Gotenburg. En bovendien is de belangstelling voorschaatsen toch alweer teruggelopen omdat het seizoen zijn einde naderd. Desalniettemin toch een artikel over genoemde schaatskampioenschappen te Oslo. Het leek ons nl. interessant, hierop ook wat Noorse reakties te horen, die dan in het nu volgende artikel te lezen zijn.

red. -

The 'European Championship-1968' will be remembered as one of the great Norwegian championships. Allready on Saturday, during the 500 m, we did understand that this was going to be a great championship. The weather on Saturday was not so good, and many lookers-on glanced a bit anxious at the ice, that was grey and dim, and didn't look much inviting. Bislett, however, was filled - and it was denser and denser peopled. But that didn't matter. Like this it is always at Bislett.

When the royal family had taken their seats, and the national hymn was sung, they finally could let the first pair on 500m go. That was J. Jorritsma and Szandala. Everybody was anxious to know what the ice was like. The lookers-on shouted when the shot was heard, and the runners at last 'legally' set off. They ended on 42.3 and 44. In the next pair, where Zimmermann, one of the candidats for the championship, carried through on the finest time of 41.0, did we understand that the ice was not so bad after all. But I don't think that everybody believed that this was good enough to gold on 500m for Zimmermann. Now entered the favourites one after another.

Antson's 41.8 was too bad, but both Matusevitsj and Maier in the 4th pair ran as fast as we wanted them to do. Especially we did like Maier's 42.9, but good ol' Johnny had run on 42.8 in the pair before, and that was remarkable good to him. But after all, I think Matusevitsj was the one who defended his favourite stamp best with his 41.2 and silver on the distance.

We Norwegians were anxious what Magne Thomassen could manage in this party, and he did not disappoint us. 41.3 affected promising. But what about Schenk? What could he do in relation to the other? He managed 41.4. Was it good enough? Peter Nottet ran just afterwards, and he was a man we Norwegians 'feared'. But 42.3 was unfortunately too weak. Guljajev, one of the Russians' great sprinters, was the runner I suppose most of us had pointed out to win the 500m. But he was unlucky. He had no end of trouble with his run, and we didn't recognize the good old Boris Guljajev we knew from earlier championships here on Bislett. 41.7 was too weak in this connec-

tion, and he was only good enough to be no. 5.

Stiansen disappointed us too. I'm afraid he was a bit nervous when he was starting, and after only 60 m he got trouble, and it looked as he was going to fall. He was lucky, but with 43.0 he missed every chance to win the championship.

The world's best skater during the last two years, Keessie, did not manage the same times as he used to, and with 42.4 at 500 m he would have to carry through the other distances in high speed, if he wanted to fight about the garland. Bols and 'Bettong' (Guttormsen) ran well afterwards, and Bols surprised us, 42.3. He could be dangerous; we were also satisfied with 'Bettong's' 42.8.

Now the ice was bad, and the fog came rolling over the stadium. Matushevitsj opened 5000 m, with 7.59, and that was a very good time on ice like this. But nobody had expected that Keessie didn't beat that time. Keessie opened very well, but, at the end he had to use 40 seconds per lap. It nearly hurted us to see how tired he was when it all was over, and with 8.03.4 he would have nothing to say in this company.

Then, our Fred Anton Maier entered the battle field. The long, stylish, and fashionable Maier was not frightened of bad ice, and the fact that several of the world's best skaters had failed before him. He opened inmodest with 56, and continued with laps on 36, 37, and at last 38, and the outcome was 7.41.7. That was great and 'Maier's' shouts were heard a long time afterwards. No, Maier does not disappoint us. He had made a marvellous run, and the lookers-on knew how to show him their sympathy.

Schenk disappointed us with the same time as Keessie. But Magne ran on the splendid time as 7.56.6, and that gave him silver on the distance behind Maier.

This promised good for Norway. Antson was too bad with 8.16.2, and Jonny treated a long time Magne, but ended at 7.58.7. Bols went good on 8.01.9, but what about Zimmermann? He started with 60.0, a following lap at 40.0, and so the matter was settled. We began to sing "We have won", perhaps too really, but after the first day we had two Norwegians on top.

When we left Bislett that day, we were convinced of that a Norwegian would win this championship, but who? Maier or Magne? Perhaps we would get both gold and silver. No, that would be too good. But it looked promising. The Sunday arose with fine weather; sun, and the ice was shining. The public entered, and there were even more people than on Sunday.

Allready during the first pair we got a certain feeling that this was going to be quite a skating day. Bols opened with Koskinen, and they ended on 2.07.2 and 2.08.0. We thought that Maier was a better 1500 m-skater than Bols was, so we looked forward to Maier's run. Jonny had taken ill, so Maier had to run alone. I suppose it is an advantage for Maier to run alone, because then he may run without being disturbed of a partner. And he did succeed! The next pair, however, was the great pair of the distance: Matushevitsj and Zimmermann. Never has the Bislett public seen a more successful run; new stadium and championship record, 2.04.5. Matushevitsj won the 1500 m and Maier had to beat him with about 14 seconds during the 10000 m, and Magne had to beat him with ca. 14 seconds too. We knew Maier would manage his seconds, but about Magne we were not so sure.

The 10000 m was the championship's climax. 'Bettong' started up very hard, and it seemed as he wanted to beat Maier's week old world-record. With good help from the

lookers-on, he did so, and he ended very tired on 15.15.9, but so happy, so happy. The public shouted at him, but at last he had to point at Maier, who was just about to start. Everybody knew what was going to happen. On this ice Maier did not want to be beaten by Guttormsen! His partner was Matusevitsj, so this was going to be really funny. He started 'slowly', but continued with laps on 36.0, 37.0. We really enjoyed to see this man finish the fastest 10000m, that ever has been gone, and it looked as if it did not cost him anything. Matusevitsj was 23 seconds behind him when he finished, and Maier was the European-Champion-1968. There was no doubt about it. Neither Magne nog Zimmermann could threaten him. Now the 30000 people that were present, really could sing: "We have won!", and that's the only song the Norwegians have sung last days.

But the shampionship was not over. Magne ran at 15.33.5 and was no.3. 15.33.5 is very well done of Magne, especially when we know that Magne is a sprinter! But we must not forget Bols. He was the best of the Dutch, no.5, but I don't think that Verkerk and Schenk are on top yet. We do fear them in Grenoble!

The Championship had a marvelous ending. When Maier went his "Lap of Honour" was the rushing sound of Bislett enormous. A brilliant firework made a perfect end on a perfect championship.

Randi Henriksen.

1. Maier	Norway	4. Zimmermann	W. Germany	7. Guttormsen	Nor.
2. Matusevitsj	CCCP	5. Bols	Netherlands	8. Verkerk	Neth.
3. Thomassen	Norway	6. Schenk	Netherlands		

voor Jos 6b

BOOMKOP

Lonkt naar een halfvolle stopfles

je wordt getrokken naar het heldere binnenste

Ik loop erin

door een handig trucje,

bedonderd door de vage belofte op het etiket

Op de stoel tikt een klok - of niet

een twee hup

soms hup alleen

een twee hup

Op de vloer zit opoe

met een snotterend geluid

aan d'r kin te plukken, au verdomme, au)

Ik braak over de rand

in de helverlichte kamer

Ik zal mezelf

wat drommel

Ik zal mezelf

Ik zal me telkenmale (hoe komt dat nou, joh?)

Er blijft die neiging tot kotsen

niet een keer

niet twee keer

maar de hele tijd door

Ik barst er zowat van

Ik barst er zowat uit

A.K. Stobbelaar

reactie op „APOTHEOSE ”

In BOLWERK nr. 2 (10e jaargang, in februari uitgekomen januarinummer) hebben ondergetekenden "Apotheose" gelezen, een stuk, geschreven door ene 'Jos' (6 bêta).

Zéér bescheiden: Onder copy die ook door de lagere klassen gelezen en dus begrepen dient te worden, slechts de ondertekening 'Jos' te plaatsen. Blijft trouwens de vraag of iemand dezer lagere klassen dit begrijpelijke taal vindt.

Maar inderdaad zeer, zéér bescheiden! Als men opmerkt: "De laatste plaat van John, Paul, Ringo en George is uitgekomen", dan zal iedereen weten wie bedoeld zijn . . . de jongelui zijn wereldberoemd; nadere aanduiding door middel van hun achternamen is hier overbodig geworden door hun grootsheid.

Apotheose betekent o. a. 'verheerlijking' en 'vergoddelijking'.

Zou de schrijver van "Apotheose" misschien zichzelf willen verheerlijken door zijn gebrekkige ondertekening? De auteur van deze bloederige wartaal zou zich dus in hoge mate beroemd achten. Voortaan graag duidelijker taal (onze Nederlandse grammatica leent zich daar toch uitstekend voor!) en volledige, of géén ondertekening.

Slechts de titel was - mits zo bedoeld - juist. Wij danken u en dagen u tot weder-reactie uit.

h. verreijen + 2E
m. gazendam

GOV : H E T V R A A G T E K E N

De avonden van cultuur en dergelijke die men vroeger "Schoolacademie", de laatste keer "Magical Music Tour" noemde, verheugen zich in een sterk wisselende belangstelling, met dien verstande dat het gemiddelde nogal dicht bij de paar promille lag van al degenen voor wie het bedoeld is, dat er die laatste keer was. Dat zal wel vooral komen omdat bijna iedereen bij het woord Gov het eerst denkt aan een vraagteken. Bestuurderen vragen zich af of wij wel de avond met het vervelendste televisieprogramma hebben gekozen, of zij hùn programma al dan niet bekend moeten maken, en organiseren daarom de bijeenkomsten steeds minder frequent. Velen van de anderen overpeinzen, dat de meesten van hun klasgenoten wel niet zullen verschijnen, dat het daar door des te beter opvalt dat je in een overbekend schoollokaal zit waarin wel niemand tot iets goeds zal komen en besluiten daarom thuis te blijven.

Zoals gezegd, waren de laatsten de vorige Gov-avond onevenwichtig in de meerderheid en daar komt nog bij, dat het wat overdreven op de muziek gerichte programma voor extra landerigheid zorgde. Het bestuur heeft deze ontwikkeling met wonderlijk vooruitziende blik voorzien, zodat alleen Jos Koning achter de kathedraal troonde. Ook leraren blijken een dergelijk instinct te hebben, tot en met de mentor bleven ze weg. Ondanks alles spanden de Gov-musici zich eerlijk in. Aangekondigd werd dat het optreden van Karel Sprenger en Harry Ronde als het klapstuk moest worden beschouwd. En inderdaad, zij vormden een talentvol komisch duo, met aanleg voor massadirectie, al was de massa dan beperkt. Zij zongen een lied waarvan, naar analogie van het NCRV-programma Farce Majeure, de strekking m. b. v. tekeningen werd duidelijk gemaakt. Tijdens het serieuze gedeelte stond Bob Dylan centraal; Jan Haringhuizen, terecht een erkend specialist op dit gebied, en de alles opknappende Jos Koning, lieten wat van hem horen. Verder waren er: Theo van Lent en Ton Uffink (kolderieke bandopname), Lars Hansson en Leo Plasman (klassiek) en tenslotte Joop Koelman, die een socialistische parabel voorlas. . . maar toen was een naburige basketbalwedstrijd al een concurrent van het culturele gebeuren geworden. Zoals gebruikelijk kon het programmapunt 'rondvraag' zeer snel worden afgedaan.

Hans Nolte 5 B

Intussen is er een nieuw GOV-bestuur gevormd en we zullen hopen, dat de bovengenoemde problemen door hen opgelost zijn/worden.

F. M.

GESPREKJE MET

DR. G. VERBERNE

Waarover gaat uw proefschrift?

Over de vraag: wat gebeurt er als je twee verschillende soorten prikkels krijgt aangeboden, bijv. wat gebeurt er in het centrale zenuwstelsel als je een boek leest en niet hoort wat er via de radio aan geluidsprikkels wordt aangeboden, en hoe kun je het volgende moment niet zien wat er in het boek staat en wel horen wat er uit de radio voor geluid komt.

Hebt U dit op mensen of op dieren uitgewerkt?

Ik heb dit onderwerp behandeld op verzoek van onderzoekers die proeven hiermee deden met mensen; ik heb het met dieren gedaan, en speciaal met katten.

Hoe hebt U materiaal hiervoor verzameld?

De elektrische antwoorden uit het C.Z.S. zijn door een computer opgesteld en het gedrag van de dieren is op films vastgelegd. Voor het meten van de activiteiten van het CZS heb ik als maatstaf het elektrische antwoord op een lichtflits gekozen. Het gedrag is op films vastgelegd, omdat met dieren het probleem bestaat, hoe je kunt weten dat zij de aangeboden prikkel ook gewaar worden.

Hoe lang hebt U eraan gewerkt?

Zes jaar. Dit is niet lang voor een onderzoek in de natuurwetenschappen.

Waar bent U op school geweest; bent U weleens blijven zitten, en waar hebt U gestudeerd?

In Haarlem op het Sancta Maria Lyceum; niet blijven zitten, wel gezakt voor 't eind-examen; gestudeerd aan de Gemeentelijke Universiteit van Amsterdam.

Hoe lang geeft U les?

Sinds het begin van het Pius X Lyceum. Ik heb nog geen keuze gemaakt tussen de school en wetenschappelijk onderzoek.

Hebt U dieren thuis?

Nee, ik zou niet voldoende tijd hebben om ze goed te kunnen verzorgen.

Waarom ging U biologie studeren?

Aanvankelijk wilde ik medicijnen studeren, maar mijn vader had daar bezwaar tegen om allerlei redenen en hij stelde toen voor om biologie te gaan doen; dat heb ik gedaan en het is me van het begin af aan bevallen.

Wat zijn uw hobbies?

Modern ballet (Martha Graham, Kurt Stuyf) Ik heb vroeger zelf balletles gehad, zowel in klassiek als modern ballet. Verder, klassieke muziek (Mozart, Strawinsky).

I. H.

HET KNEKELVELD

Twaalf zware slagen galmen over het knekelveld.
De stilte roept: Houdt op met dat geweld.
De klok geeft toe.
Hij was het galmen toch al moe.

Ziet, de maan schijnt door de bomen
met volle kracht, zonder zich in te tomen.
Hij schijnt zowel op de graven van de doden
als op de omzomende graszoden.

De volgende dag komt er weer een dode bij.
Hij krijgt een plaats in het 7e graf van de 18e rij
en 's avonds is het dan feest,
want er is er weer één geweest.

De laatste dode was een minister,
daarvóór was er een met een groot strafregister.
Maar allen hebben zij één ding gemeen:
Leven blijft er geeneen!

frans v. d. heuvel

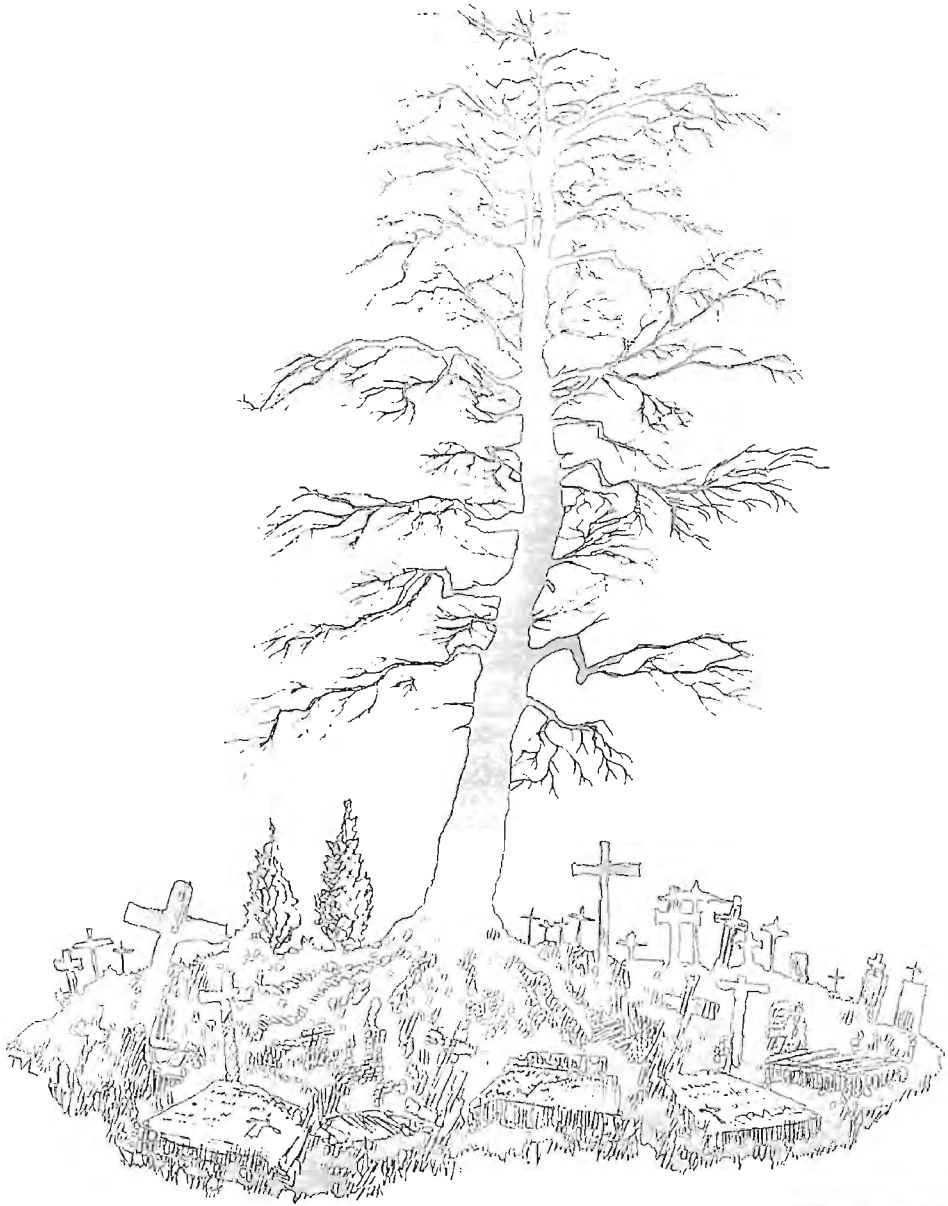
3 A

DODENBAL

De regen klettert op mijn graf
En ik veeg het met een dweil eraf
Maar het helpt geen fluit
Dus spoel ik de dweil ontmoedigd uit.

Maar dan herinner ik mij wat.
Iets wat ik bijna vergat.
Vanavond is het dodenbal
Een heerlijk feest, de naam zegt het al.

Ik verf mij helemaal wit
Geen last meer van m'n spit
Ik lig allang weer in het graf
En wacht ongeduldig de avond af.

censuur

IN DE SCHOOLPERS

OP 2 NOVEMBER 1967 RATELDE DE TELEX VAN HET ANP EEN BERICHT HET LAND IN, WAARIN 12 ROTTERDAMSE MIDDENBARE SCHOLIERENVERENIGINGEN VRAGEN OM MEER VRIJHEID TEN AANZIEN VAN AKTIVITEITEN BUITEN SCHOOLTijd, WAARONDER OOK DE SCHOOLPERS.

OP 1 NOVEMBER 1967 KOMT OP DE SCHOOLPERS-STUDIECONFERENTIE IN DE HUNNENSCHANS TE UDDEL, TIJDENS DE LEZING VAN DE COLUMNIST LEONHARD HUIZINGA, HET PROBLEEM VAN DE VRIJHEID IN DE SCHOOLPERS SCHRIJNEND AAN HET DAGLICHT. EEN TOEVALLIGE COINCIDENTIE? ER IS ZOVEEL IN BEWEGING DE LAATSTE TIJD IN NEDERLAND. OOK DE SCHOOLPERS.

GEVEN EN NEMEN

In het huidige economische leven wordt veel gesproken over inspraak van werknemers t. a. v. het beleid van het bedrijf waarvoor zij werken. Dat heeft zijn voordelen. In zekere zin kunnen wij een moderne middelbare school vergelijken met een bedrijf. We moeten echter, spreken we over een school, twee dingen duidelijk scheiden: het onderwijsbeleid en het beleid ten aanzien van de activiteiten buiten schooltijd, waaronder ook de schoolpers valt. Alleen in het laatste geval is het voor een school in deze tijd helemaal niet vreemd meer, dat de leerlingen, in casu het bestuur der schoolvereniging, een stem hebben in te brengen ten aanzien van het schoolbeleid in deze. Dat is ook de bedoeling van het contact schoolverenigingsbestuur met de rektor of directeur. Op sommige scholen is een gezonde samenwerking op dit gebied reeds vele jaren heel normaal, op andere scholen gaat dat stroever of is er in het geheel geen communicatie mogelijk.

Wat men nu goed moet kunnen begrijpen is, dat een scholier nooit een dergelijke eisende macht kan ontplooiën als een werknemer in een bedrijf, houden wij ons voorbeeld aan. Men heeft nog altijd te maken met een onderwijsinstelling en voor het belang van het onderwijs heeft men zich te richten naar een redelijke gedragslijn.

VRIJHEID IN DE SCHOOLPERS : ONONTBEERLIJK

Beperken wij ons nu in dit verband tot de schoolpers, dan moeten wij hier ook een goede samenwerking van redactie-adviseur-rektor-direkteur primair stellen. Is deze er, dan zal er vanzelf weinig of geen storende censuur zijn. Immers de adviseur is de man, die op een goed moment zegt wat kan en wat niet kan, maar daarbij onmiddellijk dient te zeggen hoe datzelfde wel op een andere manier kan. Een goed schoolblad behoeft eigenlijk geen censuur. Als er wel gecensureerd moet worden, dan kan dat vaak zijn daar, waar de redactie incapabel is geweest de zaak in de hand te houden, m. a. w. niet de zelfdiscipline en verantwoordelijkheid wist op te brengen, die persvrijheid met zich meebrengt.

Nu kan men hiertegen al gauw inbrengen, dat er vaak ten onrechte gecensureerd wordt. Hoe dat te ondervangen is, komt nog nader ter sprake.

Iedere vorm van PREVENTIEVE censuur in een schoolblad is verwerpelijk: Het effect van het inhouden van een nummer werkt alleen maar uiterst negatief. Het toont dan slechts de beheertheid van de schoolleiding, wanneer zij zich eventueel bedient van de zgn. terugwerkende censuur, die bovendien het voordeel heeft niet het idee van het rode potlood te hebben. Dit houdt in, dat de schoolleiding eerst ná publikatie van het artikel in kwestie, hetzij nog in hetzelfde nummer, hetzij in het volgende, reageert met een aantekening, waarin de schoolleiding haar bezwaren tegen het artikel uiteenzet. Van de redactie mag worden verwacht hiervoor alle medewerking te verlenen.

Schoolleidingen zijn op het ogenblik door de ontwikkelingen (provo, beat en love-in-rages e. d.) sneller geneigd de teugels strakker aan te trekken, omdat zij in de prestaties van hun leerlingen in de buitenschoolse activiteiten weinig van hun eigen creati-

viteit kunnen ontdekken. We leven echter in een snel veranderende tijd, te vergelijken met de lange deining van de oceaan. Een schoolfeest van vroeger met zijn gezelligheidsidee van de schoolfamilie gaat er echt niet meer in, want de middelbare schooljeugd is veel individualistischer geworden en ziet een zekere gezelligheid op 'n schoolpartij alleen als mogelijkheid weer eens met eigen vriend(in) een feestje te bouwen. Stelling moeten wij wel nemen tegen schoolbladen, die niet verder komen dan het publiceren van hitparade en poppagina's. Het land barst van de vakbladen op dat gebied.

Leonhard Huizinga stelde de censuur op de schoolpers als onbegrip tussen de generaties. Misschien wat ethisch gezegd, maar het is wel waar. De huidige generatie jongeren heeft een eigen manier om zich te uiten, maar steeds doet zich weer de dringende vraag voor: HOE??

HET BRIEFGEHEIM

In het manifest van de Rotterdamse Twaalf wordt ook gewezen op het inderdaad herhaaldelijk en veelvuldig voorkomen van het voortijdig openen van voor de redactie bestemde post door de schoolleiding, waarbij ook meteen censuur wordt toegepast. Voor een groot deel is dit op te lossen door een akkuraat bijgehouden redactie-adres rond te zenden aan de relaties, zodat een belangrijk deel van de post direkt bij de redaktie op tafel komt.

Wij houden ons gaarne aanbevolen voor reacties op dit onderwerp. Wij willen dit stuk besluiten met de woorden van een oud en wijs Nederlander, regels die garant moeten staan van de kant van de schoolpers voor het verdwijnen van het woord "censuur". Een soortgelijke reactie mag men van de schoolleiding verwachten.

Constantijn Huygens schreef in zijn "De Zeestraat":

Dit weet ik: wat papier bevolen is geweest
was zekerlik de vrucht van een bedaarden geest.
Die schrijven zat er toe, en waar' het in 't vermogen
van zijn vernuft geweest zijn zelve t'overpoogen
en doen meer dan hij deed' en beter dan hij schreef,
het hadd' in 't wit gestaan: de schaal hing recht en scheef,
en wipte menigmaal ter slinker en ter rechter,
het vonnis vellen dorst en zeggen eens op 't lest:
"Ik weet het nauwer niet te ziften, dit 's mijn best."

(Overgenomen van: Stichting Nederlandse Schoolpers Unie)

M E D E D E L I N G

SCHAKERS, OPGELET I

J. LOHMANN 3F

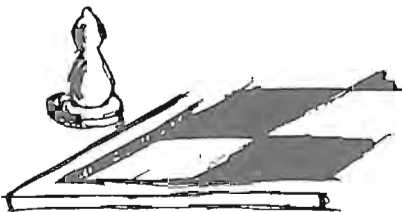
Binnenkort wordt er hier op school een SCHAAKCLUB opgericht. Er kan worden gespeeld op maandag-, woensdag- en vrijdagmiddag van 1 tot 4 uur.

Borden en stukken zijn aanwezig.

Het doel van de club is: vervangers te vinden voor enkele jongens in het schaakteam die onze school gaan verlaten.

Tijdens de speeltijden bestaat er gelegenheid tot het spelen van simultaan- en vrije partijen, het nemen van eenvoudige schaaklessen en het meedoen aan een competitie.

De schaakclub staat het lidmaatschap van andere clubs niet in de weg.

Contributie f 0,50
per maand.

Betreffende:

„ ONTWIKKELINGSHULP IN COLUMBIA ”

Daar ik bij het doorlezen van het stukje van de geachte redakteur Jos Lohman betreffende het in de Catherinaparochie gehouden Vredesweekend op enige onjuistheden gestuit ben, voel ik mij geroepen enige regels aan het papier toe te vertrouwen om zodoende de door deze onjuistheden mogelijksterwijs gerezen misverstanden te liquideren. (Ziehier, met één zin is de verderfelijke invloed van klassieke-schrijvers-lezen meer dan duidelijk aangegeven).

Aanvankelijk was ik van plan de onjuistheden met rectificatie en de volgorde waarin ze in het stukje voorkomen te vermelden, maar dat zou te uitvoerig worden. Vandaar dat ik slechts enkele zeer kwalijke onjuistheden zal rechtzetten en de andere futiliteiten ongecorrigeerd laten. Accedant. (Dit is een geliefde uitspraak van de rector. Velen verstaan dit evenwel niet, maar horen iets als: "Hatsé dan!" met als gevolg, dat de populariteit van de rector bij deze lieden met sprongen stijgt. Anderen verstaan: "Atjé dan!", waardoor de voornoemde heer bij hen als kolonialist geboekstaafd staat. Maar ja, daar ging dit betoog niet over).

Jos Lohman spreekt in de 2de alinea, 2de regel over een 'flop', wanneer hij het heeft over de filmavond. Hoe hij op dit (waan-) idee komt, is mij een raadsel. Hij geeft duidelijk blijk van het feit, dat hij de publikaties over de filmavond niet heeft gevolgd. Hierin werd nl. gezegd, dat de film (beslist niet de hooftfilm) "Zuid-Amerikaanse Rapsodie" ten onrechte het beeld zou geven, dat de Zuid Amerikanen óns zouden moeten helpen inplaats van wij hen. Dit is ook bij de inleiding van de avond nog eens naar voren gebracht, maar dat wist Jos niet, want hij is zoals uit de slotregels van deze tweede alinea blijkt, helemaal niet bij de filmavond aanwezig geweest. De avond werd namelijk niet 'in een ruime zaal in de Catherinakerk te Amsterdam - in de crypte onder de kerk', maar in de kerk zèlf gehouden.

De zesde alinea is wel de meest grove van het hele, rammelende artikel. Ze geeft een duidelijk beeld van de vrij onbeschofte manier van optreden van de figuur Jos Lohman. De geachte lezer moet namelijk weten, dat dat jongmens niets te maken heeft gehad met de uitvoering van het weekend, laat staan met de organisatie. Maar wat doet nu ventje Lohman? Hij klampt zich aan Joop Kuhlman (die de tentoonstelling organiseerde) vast en zodoende komt hij in contact met de consul, waarbij hij, met behulp van zijn ongetwijfeld vlotte tot zéér vlotte Frans, deze man bereidwillig inlichtingen gaf over dingen waarvan hij alleen maar had horen praten. Bovendien wist hij de consul zó voor zich te winnen, dat deze hem en Joop voor een middag op het consulaat uitnodigde. Alsof Jos het weekend georganiseerd heeft. En dan nog te bedenken, dat al diegenen die voor het weekend diverse malen hun nachtrust hebben opgeofferd, door dit mannetje (Jos Lohman) op deze manier behoorlijk in hun met Omo gewassen hemd zijn gezet. Hier past slechts een uitspraak om niet te zeggen uitroep: "Poe, Poe!!" (aldus Toon Hermans).

Aan het interview wil ik verder weinig woorden vuil maken. Ik raad Jos slechts aan voortaan een bandrecorder te gebruiken. Hij heeft toch al zo'n zwak geheugen. Een laatste opmerking: Er deden misschien vier of vijf piustieners aan dit weekend actief mee. Dit is op de ruim honderd medewerkers een te verwaarlozen percentage, althans wat betreft het vermelden ervan in een artikel over het vredesweekend. KS

Antwoord van onze Bolwerk-redakteur aan de heer Karel Sprenger Jr. t. z. t. Sr. (KS)

Geachte tot Zeerhooggeachte Karel,
Helaas behoor ik niet tot de nijvere Liviusvertalers. Je zult het dus moeten doen met fantasieloze zinnestukjes die van mijn stuntelige HAVO-opleiding getuigen. Maar, lámaar hange. Alea iacta est!

Allereerst insinueer je dat er, behalve de door jou onjuist genoemde feiten, nog een heleboel andere eveneens onjuiste feiten zijn, die je ons bespaart om niet langdradig te worden. Er blijft echter bitter weinig over wat je niet afgekraakt hebt. Conclusie: óf je drijft onbewust over (ik heb je al in de inleiding gewaarschuwd), óf je probeert bewust mijn gehele artikel in een kwaad daglicht te stellen.

Allertweeds (m'n opleiding verloochent zich niet) is bijna mijn hele stukje ontleend aan jouw antwoorden op m'n interview. Deze waren nl. zo lang, dat ik vragen moest schrappen, dus ook je antwoorden, en andere drastisch bekorten. Jouw geschrapte antwoorden zijn echter in de tekst verwerkt. Bijvoorbeeld: de door jou zo zwaarkeerde tekst van een flop, was letterlijk je eigen antwoord, (het originele interview heb ik thuis nog liggen). Ik mag jouw kritiek dan ook wel vergelijken met een slang die zijn eigen staart opoet.

Allerders (ik word melig) staat er nergens in mijn stukje, dat ik wel op de filmavond ben geweest. Het is heel normaal als je over iets schrijft waar je zelf niet bij bent geweest. Deze methode wordt door bijv. De Telegraaf gebruikt. Bovendien heb ik mijn verslag geschreven na een aansporing van Frans van Scheen.

Nu komen we bij het kwalijkste gedeelte van jouw kritiek.

Allereerst (we beginnen opnieuw te tellen) was ik nog eerder op de tentoonstelling dan Joop en stond bij het Castenboek. Even later kwam Joop, die ik goed ken van school en hij vroeg me op z'n stand te passen. Hij wou even weg. Er is geen sprake van klampen. Ook jouw bewering dat ik op oneerlijke wijze met de consul in contact ben gekomen, houdt geen steek (op school zijn breilessen te krijgen). De goeie man kwam binnen en werd alleen opgewacht door Joop Kuhlman. De anderen namen geen notitie van hem. Ik hielp Joop toen een beetje met het rondleiden van de consul door de tentoonstellingsruimte. Hierbij heb ik niets gezegd over de tentoonstelling, wel over onze kerk en de verkochte koffie. Van jullie kwam er niemand opdagen om het over te nemen, zodat ik met rood hoofd tegen de consul Frans trachtte te lispelen. Je kunt dus niet zeggen dat ik jou in je ongetwijfeld witte hemd (Omo wast immers 3x witter) heb gezet, maar eerder omgekeerd. Jullie hebben mij in mijn met Persil gewassen hemd gezet, helaas maar 2x witter.

Ik hoop, dat je de volgende keer een sportievere kritiek geeft.

j.l.

ROB HOEKE

r&b group

Schatje, is die vis nou al uit het water?

Vrijdag, 26 januari 1968. Ondergetekenden op bezoek bij Rob en zijn vrouw Astri in hun nieuwe woning te Haarlem.

Moef Ga Ga.

Ik geloof dat Rob Rooyens die, ik vind 't een erg goede regisseur, laten we dat voorop stellen, en hij heeft, eh, erg goede ideeën en hij is onbevooroordeeld, ik bedoel dus dit eh, de meeste mensen krijgen de indruk dat hij dus gewoon artiesten de vernieling indraait, dat hij dus zijn opnamen ten koste van de artiesten laat gaan. Maar hij is onbevooroordeeld. Hij doet 't bij ons en bij de Stones en de Beatles als hij die krijgt.

Bescheiden?

Waarom je dus mij niet ziet op het T.V. - scherm, het gaat om de groep, het gaat dus niet speciaal om mij. Laten we zeggen, ik hoef t'r dus niet in, ik bedoel je

kunt je eigen dus wel op een bepaalde plaats gaan dringen . . . Dat is net zo met fotoreportages, ik vind het dus allemaal niet zo belangrijk.

Rob Hoeke 73%

Nou ik geloof, wij hebben dus altijd al R & B achter onze naam gehad, dus ook voor die zgn. R & B rage. Ik geloof, dat dat voor ons de doorslag heeft gegeven.

C & B 26%

Ik vind het een erg goede groep, maar ik vind ze niet geschikt voor een zaal; laat ik dus voorop stellen, het zijn hele goede vrienden van ons. Harrie Musher (Cuby) is persoonlijk een goeie vriend van mij, ik vind het erg fijn wat ze maken, maar

ik vind dat ze dus te weinig rekening houden met het publiek; ze spelen te veel wat ze zelf willen, daar zit geloof ik het verschil in tussen Cuby en ons. Maar ik vind ze erg goed.

Cuby's zang

Ja, daarvoor moet je die jongen kennen, hij is erg theatraal, het is een gevoelsmens. Nou ja, ik kan dus wel over Harry gaan uitweiden als mens, maar ik geloof niet dat dat nodig is, als je Harrie dus goed kent, weet je waarom hij zo zingt.

Sologitarist

John Schuurisma gaat 5 februari bij ons weg omdat we elkaar dus niet zo goed liggen. We hebben gisteren een auditie gehouden voor ongeveer 40 gitaristen. We hebben tenslotte een jongen uit Alkmaar gekozen, Wil Meyer. Hij heeft een tijdje bij de Allicats gespeeld, en heeft het volgens mij, omdat hij dus erg goed is, het binnen een maand helemaal onder de knie. Zijn stijl is een mengelmoesje tussen John en Feles (Gelling).

Platenplannen

Ik wacht dus even met het uitbrengen van deze plaat totdat de sologitarist weg is en ga dan een soloalbum opnemen. Een soort piano-blues-ballad met een groot orkest er achter, waar ik dus zelf de arrangementen voor ga schrijven.

T. V.

De grootste promotie die je kunt hebben. Wij zijn dus bezig met een regisseur over een soloprogramma, waarin we dus alle kanten even kunnen belichten. Dus een 'n boogie, en een R & B nummer en 'n beatnummer en een blues.

Buitenland

Onze platen worden dus uitgebracht in Engeland, maar de naam waaronder we worden uitgebracht is een beetje vervelend. Dat wordt dus The Dutch. Maar alle zinnestjes met dutch erin zijn in het Engels een beetje smalend. Dat is een stuntje van Phonogram waar ik dus niet zo gelukkig mee ben. Maar misschien kan het ook nog wel positief uitwerken, dat iedereen die boeren wel eens horen wil.

Save Our Souls

Laatste LP is dus erg goed verkocht. Ongeveer 20 000 exemplaren! Ik vind zelf de opnamen wel erg goed. Zelf koop ik geen platen, het klinkt een beetje lullig wat ik zeg, maar ik zit dus 24 uur per dag in die

muziek en dan heb ik er thuis geen behoefte aan. Enkele platen koop ik wel eens, maar dan zelden, zelden.

Harmonica Bill

Heb ik dus in Stockholm, waar ik één jaar gewoond heb, leren kennen. Ik hoorde hem eens in een groep spelen, helemaal geweldig wat die maakte. Hij heeft mij op de harmonica leren werken. Hij vertelde me dat hij op de allereerste Stones-LP harmonica had geblazen.

Flower Power

Nou, een beetje een, eh, in Nederland opgeschroefde beweging, en in Amerika gedeeltelijk echt.

Hai in de Rai

Ook erg opgeschroefd. Dat was namelijk niet echt, de kern is misschien 10% van de mensen die werkelijk overtuigd zijn van die hele toestand en de rest is meelopen en daar houd ik dus niet van.

Kleding

Ik heb dus nu ook een heel andere kleding. Ik loop met een jack en een T-shirt waar ik een ketting op heb hangen; wacht ik zal hem even laten zien . . .

Ossekar

Nou ik vond het wel leuk dat we hem kregen, tenminste de publiciteit die eraan is

gegeven. . . . .

"Hee schatje, staat die vis nou uit het water?" A: "Nee, die moet er 24 uur in." Die staat er al 24 uur in! A: "Nou, stik maar met je vis! Ik heb geen zin om die vis er uit te halen, dat doe ik morgen pas!" Laat je hem rustig zwemmen. Nou moet je eens kijken wat een groot beest het is jongen, die is helemaal uitgezwommen in het water. A: "Oh joh, 't zijn vier stukken, je hebt niet eens goed gekeken!"

Pete Johnson †

Nou, ik vond het wel erg triest, want het was de laatste (zie Bolwerk nr. 3) En ik weet dan ook van Hein de Graaff, 'n jazzpianist, dat is al jaren terug: Pete Johnson speelde toevallig in de H.J.C. (Haarlemse Jazzclub), en die is min of meer uitgefloten! Nou eh, schandaal! Toen heeft dus Hein hem daar staan te troosten! God!

A: "Willen jullie een glaasje wijn, jongens?" Ja, graag.

A: "Zuur of een beetje zoet?"

Componeren

Nou ja, dat componeren van mij! Je hebt dus op een bepaald moment gewoon een idee, ik kan het dus niet opschrijven omdat ik geen noten lees. Dat idee komt dus meestal op de meest kranzinnige momenten. (Wanneer dan?)

Nou als ik in het bad zit bijv. en als ik 's nachts thuis kom, heel laat, weet je wel, je ligt te lezen en opeens heb je 'n bepaald idee en dan ren ik naar beneden, zet ik het gauw even op de piano. Ik werk het nog even uit en schrijf het dan op mijn eigen manier op. M'n teksten schrijf ik ook zelf, ze zijn het wat je zegt een beetje inhoudsloos, maar het klinkt wel lekker.

Repeteren

Nou, ik heb hier in Haarlem een gebouw-tje gehuurd waar we dus nu in februari 4x per week gaan spelen met de nieuwe solo gitarist. We kunnen de spullen er ook laten staan, wat erg fijn is.

Schatje, kom eens kijken naar deze foto! A: "Van jullie?" Ik weet niet hoe die leden er aan komen, maar die zullen ze wel gepikt hebben. G: "Nee, ik raus eens in de maand bij Phonogram de hele boel leeg." Ik zal die mensen eens even inlichten! J: "Ken je deze foto's?" A: "Jezus, ben jij dat? Nee eerlijk? Kende ik je' toen al? Ik begrijp niet wat ik in je zag!" Bezopen, hè? A: "Echt iets om aan de muur

te hangen! Je ziet, de trui die je van je zusje had gepikt!" Zeg dit maar nooit, want ik heb het altijd ontkend. Hoe gaat dat bij jullie? Wie leidt er af en wie steelt? (Waarom haar haar vroeger zo kort). Nou ja, ik heb nu de betere kick gekregen.

A: "Nu is er geen kritiek meer mogelijk, de andere kant op wel!" J: "Is die er dan?" A: "Van mij wel!"

Orgel

Ik wil nooit van m'n leven meer op een orgel spelen. Een hammondorgel zou wel fijn zijn op de bühne, maar die dingen kosten f 8000,- en dat heb ik et niet voor over. Op m'n eerste LP vind ik alleen dat Tony's blues lekker lopen.

G: "En Astri's blues?" Daar zitten een paar valse noten in. A: "Kreng, walgelijk kreng, nou begin ik je door te krijgen! Natuurlijk is dat ding vals!" Je krijgt toch smaak. A: "Als ik geen smaak had, zat ik hiernou niet!"

R & B

Ach die hele R & B rage! Op een gegeven moment hebben een paar mensen gezegd: R & B is in en de hele horde is het ermee eens. Terwijl R & B, zuivere R & B is voor het grote publiek niet te vreten! Men komt naar een zaal om te dansen, om 'n grietje

te versie
 te versie
 Ik? Welken of om de jongens van de band
 voor! A: "Ben jij wel eens versierd?"
 versiere! e! Ben ik toch veel te verlegen
 weekend "Ja, ja! Nou laat jij je maar
 Juist! T hoor! Tenslotte zit ik het hele
 Is die st alleen thuis en wat doe ik dan?
 A: "Nee televisie kijken!"
 "Nee vis nou al uit het water?"
 "Oh, dat beest moet eerst weken."

Show b
 Als ik hi
 dronken r in Haarlem eens een keertje
 in de kra en geweest, dan staat het bijna
 bizz wel t! Aan de ene kant is de show-
 je kunt euk, maar aan de andere kant,
 dien, vr ook niets permitteren en boven-
 in deze eger hê, voordat ik dus eigenlijk
 school za muzikbusiness zat. toen ik nog op
 Met die hadden we zo'n Harley-gang.
 gingen w grote, zware motorfietsen, dan
 Dat was e bijv. Loosdrecht terroriseren.
 witte T-sh leuk joh! Met spijkerbroeken.
 daar aan hirts en petten, dan kwamen we
 Maar ja, ammen, weet je wel! Geweldig!
 over heen, daar ben ik dus nou een beetje
 keertje slaan. Maar ik wil nog wel eens een
 binnenkom, hier in Haarlem bijv.
 A: "Wat zit je nou te vertellen? Wat wil
 je dan - slaan soms?" Ja - maar ik kan het
 me dus ergens moeilijk permitteren om
 de volgende dag met twee blauwe lampen
 op de bühne te staan. A: "Nee, ik zal het
 zelf wel moeten doen!" G: Catwoman!

A: "Nou, naar die stokvis hoef ik niet
 meer te kijken. Dat doe je zelf maar!"
 Nou, dat wil ik dan wel eens even mee-
 maken!
 A: "Ach, die stinkstokvis. ik hou niet van
 stokvis. Ik heb het één keer gegeten. en
 ik vond het afschuwelijk!"

guido en joep

L I F F D E

De liefde heeft me aangeraakt,
 ik heb haar leren kennen
 het is zo wonderlijk en vreemd
 ik moet er nog aan wennen

Voor 't eerst ken ik dat geluksgevoel
 dat alles doet vergeten
 dat alles mooi doet zijn en goed
 ik heb het nooit geweten.

Z'n tedere kussen zijn zo zacht
 ze doen m'n wangen gloeien
 en als een pas ontloken bloem
 voel ik mij openbloeien.

pleun

febr. '68

Grijpend kijken bladeren op hem neer
 Takken stralen haat over hem uit
 Vals zien de stammen toe
 Het bos is dreigend

Getuigen zijn zij geweest
 Een wreed gevecht
 Een stoot, een schreeuw
 De stilte

Sluipend gaat hij heen
 Stollend bloed aan zijn handen
 Een domme lach om zijn mond.

W S '64

KERNREAKTIE OP KRITIEKLOZE MASSA

Aanleiding: Sotternijen van L.P., waarmee hij de klugt met een kluyt in het riet wil sturen.

Passage: geen passage.

TRAGEDIE - derde bedrijf

zwarte bladz. Tegenwoordig gaan er veel leerlingen naar schoolsportwedstrijden kijken. De laatste GOV-avond was hierdoor beduidend stiller.

blz. 10 Jos L. wint zijn partij dam in het kersttoernooi smadelijk.

blz. 10 Medespeler Jos L. wordt gediskwalificeerd voor het kerstschaaktoernooi, omdat hij reeds gedamd heeft.

blz. 10 Jos L. telt nog steeds: 1, 2, 3 ... veel.

blz. 1 De redactie is onthoofd, er is een eind aan gemaakt.

blz. 0 Een rose rouwrand om de voorpagina. Niet onaardig voor Bolwerk.

- - De Knuppel is het schoolblad van de Staats-HBS in Oud-Beijerland.

Pa u z e: De thee is niet te eten.

TRAGEDIE - vierde bedrijf

blz. 2 Jos K (niet L) brengt kunst volgens de kommune-gedachte (ik gek, jullie ook gek).

blz. 26 $5 = 1 + 3$. Niet onwaarschijnlijk.

blz. 26 Suggestie 7: redactie kan niet corrigeren.

blz. 26 Wat is Rectificatie?

blz. 28 Origineel, maar niet Oorspronkelijk.

Als Leo eens een abonnement op MAD nam, misschien krijgt hij wel een zwaar verzilverde hooivork kado.

Wanneer organiseert Jopie een massale zwempartij in de Rijn? (Mao-pet ophouden!)

blz. 29 Ik zie het niet zo.

blz. 33 -----gecensureerd door 1e mentor

blz. 33 -----gecensureerd door 1e mentor

blz. 38 Wij hopen dat de redactie na het lezen van deze kritiek tot andere gedachten is gekomen. Zo niet, dan vragen wij ons af, wat voor eisen ZIJ dan aan KRITIEK wil stellen. (Dit wil natuurlijk zeggen, dat wij al tevreden zijn!)
Trouwens, zoveel waarde kunnen wij toch niet aan de redaktionele mening hechten, aangezien het haar gewoonte is Bolwerk op te hemelen (alleen in haar eigen tijd). Een niet geheel (geheel niet) geslaagde poging om haar onkunde te verbergen. BOLWERK, nogmaals, is zeer welkom. Maar zulke onzin lusten we niet.

Kritici.

P.S. (Peter Sloep). De redactie zou wel willen dat ze voor de kritiek iets kon kopen. Wat zou ze veel kunnen kopen!

blz. 44 Bolwerk is een veelzijdig blad (voorzijde, achterzijde, 4 bijna meetbare zijkanten, maar kan slechts dan weer echt veelzijdig worden als de inhoudsopgave er weer in komt. (Verbastering van 'oorspronkelijke' door 'zekere' - "A. de J.") De kroniek mag er best in, maar niet ten koste van de inhoudsopgave, want dat is veelal het enige wat ik lees.

Afleiding (mo-aal)

Er wordt te veel gel. Peed. Ook in proefwerken. (Lees!!!) Verder is alles immoreel en we gaan langzaam af.

Slotopmerking

Lees, kun je voortaan een grotere marge tussen de regels openlaten, zodat er gemakkelijker tussendoor gelezen kan worden?
Evenals de eerste zin van dit artikel slaat de laatste zin uitsluitend nergens op.

Goedgekeurd door de Nederlandse Vereniging van Oud-
hoofdredacteuren.

pieter de heer

Als oud-eindredakteur had je moeten weten, dat een normale leerling zich niet de moeite getroost om een oude aflevering van Bolwerk van twee maanden terug telkens na te slaan op het 13e woord van de 2e regel te alinea, bladzijde 27, om vervolgens jouw (on)bewust zeezige kritiek te lezen. Lever voortaan alleen kritiek op een leesbare manier. Bij voorbaat dank namens alle leerlingen.

red

ACHT BLUNDERENDE BRULLERS

(5 brullende blunders is hier toepasselijker)

BRULLER 1: HONDS

Van wie is toch die hond, die als leerling vermoed op de grote cour en in de gangen met zijn intens geblaf kleine meisjes aan het schrikken maakt?

(Uitbreiding Reglement: art. 15. Het is leerlingen vermoed als hond, honden vermoed als leerling, enz. verboden in bijzijn van kleine meisjes te blaffen, te grauwen enz. Bij overtreding van dit artikel voor leerlingen vermoed als hond en gewoon blaffende leerlingen 5 reglementen. Voor als leerling vermoede honden een pijnloos snel werkend spuitje.)

BRULLER 2: MUZIEK

Enige leraren vermoeden de aanwezigheid van een weddenschap tussen orgeldraaier L.P. en onbekenden. Dit naar aanleiding van het communisch intermezzo van voornoemde orgeldraaier, die het in zijn hoofd, of wat hij daar ook heeft zitten, haalde om melodieën de kerk in te sturen, die verdraaid veel weg hadden van Yesterday, de Shanty Cantate en Mien, waar is mijn feestneus (het laatste overigens gecensureerd). Deze leraren komen waarschijnlijk nooit in de Lourdeskerk, waar deze orgeldraaier de gewoonte heeft met zijn geldingel het orgel aldaar te verkrachten. (Enige advertenties uit de Volkskrant van 20-2-'68:

Gevraagd: Nieuwe orgeldraaier voor Lourdeskerk.
Aangeboden: Verkracht orgel; af te halen bij de
Lourdeskerk.)

BRULLER 3: AFGANG

De grootste blunder van de mensheid is wel de uitvinding van de computer. Dit gevaarte heeft nl. de onhebbelijke gewoonte miljoenen fouten te maken voordat hij het goede antwoord levert. Het enige verdienstelijke is, dat hij deze miljoenen fouten in fracties van seconden maakt. Dit laatste heeft zelfs ondergetekende nooit gepresteerd.

(Veel trainen en vooral de moed niet opgeven, Leo.)

BRULLER 4: WULPS

Wist U dat Redakteur Jos L. een weddenschap heeft lopen met een zekere Hanneke van der G. ? Hij heeft haar nl. uitgedaagd tot een partijtje tennis om het bedrag van één gulden. Vandaar de intense activiteiten van J. L. zaterdags bij gymlokaal van 2 tot 5 (toegang voor tafeltennissers gratis). Het mooiste is, dat hij schoolkampioen L. P. heeft gevraagd hem te trainen. En dat terwijl deze op het gravel ook alleen maar een beetje staat te klungelen. (Rectificatie: H. v. d. G. heeft J. L. uitgedaagd.) (Wist U dat deze L. P. ook H. v. d. G. wil trainen en dus van twee walletjes eet? Zijn gedachtegang is als volgt: Ik wil Hanneke trainen. Als Hanneke zou winnen, hoef ik haar niet meer te trainen. Maar als Jos nu wint, wil Hanneke revanche en moet ik haar nog meer trainen. Dus ga ik Jos trainen, zodat deze wint. Pientere jongen, die L. P. Rest nog de vraag: waarom wil hij H. v. d. G. zo graag trainen?

BRULLER 5: OOMS

Weet U waarom Loek J. zich op het toch zo bijzonder geslaagde schoolfeest niet hippy voelde? Hij was bang, dat regisseur Theo v. L. door de emoties van de repetitie zou stikken en Loek vindt barsten luchtiger (blunder).
(Mis Leo, Loek Jehce stond doodziek op de planken; minstens 40° koorts.)

BRULLER 6: SERIOUS

Staatshoofden van tegenwoordig houden zich veel bezig met het doorluchtige schaakspel. Het tragische is, dat ze nooit remise aanbieden, geslagen stukken vervangen en niet met houten of ivoren stukken, maar met wereldburgers spelen.
(Voor degene die het nog niet doorhad, Leo maakt propaganda voor de hier pas opgerichte schoolschaakclub.)

BRULLER 7: OPGANG

Drs. Meyer wordt gefeliciteerd met zijn promotie. Zo zal het Pius X nog eens de geschiedenis ingaan als grootste leverancier van rektoren (en lokalenschoonmakers).
Wie volgt?

BRULLER 8: SMURFS

Bolwerk is nog steeds een grote smurf, mede door insmurfing van de oud-eindsmurf. Dit is een smurf, maar laat maar smurven. Wie smurft, zal smurf smurven (smurft nergens op).
Smurf, ik smurf van je (smurrefie, smurruffie!)
(De hele redactie is smurrefig en smurven zich af wie de smurfin is, van wie Leo smurft (zie Bruller 4)).

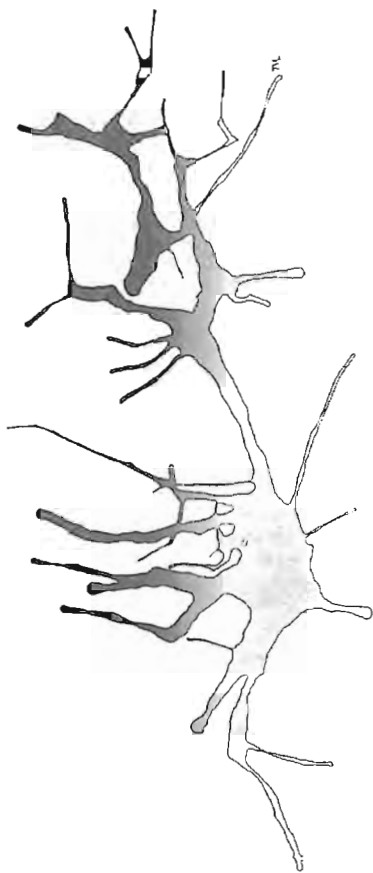

Terwille van de anonimiteit zal ik maar weer ondertekenen met . . . . L.P.

(Terwille van dezelfde hierboven reeds vermelde anonimiteit onderteken ik met
J.L.)

O O R L O G

vliegtuigen
dodende bommen
een stad in vuur
huizen kraken
storten in
vrouwen gillen
kinderen krijsen
mannen ballen woedend
hun vuisten
en vervloeken
die Yankees

een kleine jongen
knielt huilend neer
zijn tranen druppen
op zijn dode moeder
hij is alles kwijt
zijn huis, zijn familie
hij balt woedend
zijn vuisten
deze kleine man
en vervloekt
die Yankees

de wereld

WORDT STEEDS KLEINER

"De wereld wordt steeds kleiner. . ." Deze en andere alarmerende koppen van dezelfde strekking sieren tegenwoordig de voorpagina's van vele dag- en weekbladen. Maar er is geen mens, die weet hoe dat nu precies komt. Behalve ik . . . Satanis Lugubris, oftewel Beëlzebub III, de Hellevorst. U kent me niet? Ik had niets anders verwacht.

Iedereen is me immers allang vergeten. Vroeger, ja vroeger was dat anders. Vroeger was ik bekend over de hele wereld. Men sprak mijn naam slechts fluisterend uit, vrezend dat, als ze dit te hard deden, ik het zou horen en mijn maatregelen zou treffen, zodat ze binnen de kortste tijd in het Eeuwige Hellevuur zouden worden ge-bar-B-Q-ed . . . De eerste de beste die lacht, vergaat hetzelfde lot ! ! !

De wereld zal weten wat het betekent mij te verstoten, mij dood te zwijgen, danweg niet meer aan mij te willen geloven. Ik heb ervoor gezorgd dat de wereld en het hele heelal met haar, aan het krimpen geslagen is.

Het was eigenlijk heel eenvoudig. Nee, nee, hoe ik het gedaan gekregen ben zeg ik niet, want anders zullen jullie stervelingen er wel een of ander tegenniddel tegen vinden en dat mag nooit gebeuren. Deze ontwikkeling, deze ramp, deze catastrofe, mag nooit worden afgewend. Wel wil ik jullie vertellen wat er jullie te wachten staat . . .

De wereld zal krimpen, krimpen, krimpen net zolang tot de gehele mensheid met zijn 7½ miljard opengedrongen is op een plekje grond van hoogstens 10 m². Ha, ha, HA, HA. Wat een troep zal het dan worden, wat een paniek zal er zijn. De Angst, de Doodsangst en de Hysterie zullen hoogtij vieren. En dan zullen al die mensen gaan bidden tot God, mijn doodsvijand, maar zelfs deze kan niets tegen mijn kwade machten uitrusten. Langzaam zullen al die miljarden mensen verhongeren. Zij zullen ook inkrimpen, in hun omvang althans; ze zullen even lang blijven. Daar de wereld steeds verder krimpt, zullen ze steeds dichter op elkaar gaan staan. De wereld zal tenslotte zó klein worden, dat ze al die mensen niet meer kan vasthouden. Haar aantrekkingskracht is immers evenredig met haar grootte, dus bij haar inkrimping steeds kleiner worden. De mensen zullen van de wereld wegdrijven . . . stikken in het luchtledige, . . . uit elkaar barsten door het drukverschil. En dan, als alle mensen van de aarde weggedreven zijn, dan zal ik de wereld weer in haar oude glorie herstellen . . . ik zal er wezens op plaatsen, andere mensen, die bereid zijn mij te vereren als hun enigste heer en meester. Dit zal God, de gluiperd, niet nemen en mijn schepselen met een nieuwe Zondvloed van de aardbodem vagen; dan zal Hij er weer nieuwe, goede, beste, brave, aardige, nette, vrome, lieve, zachte, goedaardige mensen voor in de plaats zetten. En dezen zullen mij weer veronachtzamen, vergeten. Dan zal ik de wereld opnieuw doen krimpen, Zo is het altijd geweest en zo zal het altijd blijven.

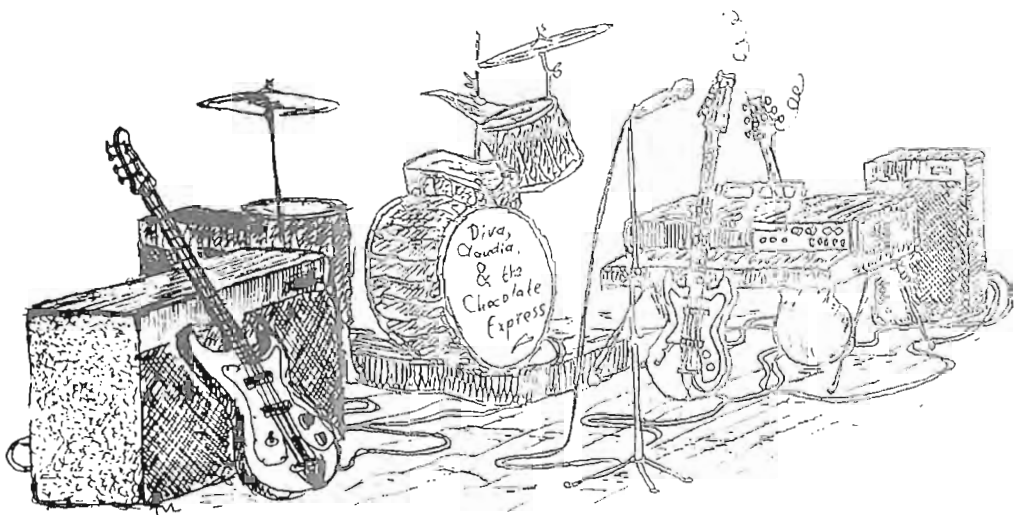
Zo, veronachtzamers van het Kwaad, blijft de wereldbevolking onder een bepaalde grens (de 8 miljard). Ik verheug me reeds op mijn volgende slachting, maar eerst moet ik deze tot een 'goed' einde brengen. JA, IK zal u verdelen als ratten, insekten en ander ongecierte. U kunt proberen zelfmoord te plegen, maar dan komt u toch ook weer bij mij terecht.

karel sprenger 6 B

----- Nawoord van de schrijver:

Dit makabere verhaal is door mij geschreven aan de hand van een boekje, waarvan ik de titel hier niet zal noemen om verdere uitwassen van krankzinnigheid onder de mensheid te vermijden, en dat ik vond in het asiel voor geestelijk gestoorden te Heiloo. Het was geschreven door een van de patienten aldaar, die beweerde contact te hebben gehad met de Satan himself, en deze woorden uit zijn mond te hebben vernomen.

Daar ik ook meer dan eens contact met deze liefhebbende figuur heb gehad, kan ik slechts zeggen dat deze feiten niets dan waar zijn. Ik heb reeds plaatsen in het Hellevuur voor mij, mijn 85 vrouwen en 2 kinderen, gereserveerd. Mocht U ook willen inschrijven, dan kunt u dat via mijn persoontje doen. De prijs hiervoor bedraagt (inclusief administratiekosten en gemakelijkheidsbelasting) f 55,-. Fosien neem ik te allen tijde in ontvangst. Dank voor uw aandacht en tot ziens bij Ome Lucifer.

ERVARINGEN OPGEDAAN BIJ DE OPENING VAN EEN DANSGELEGENHEID ONDER EEN BRUG ..

Vrijdag, 19 januari, werd er onder een brug een dansgelegenheid geopend, waar voldoende pils aanwezig was om een kudde nijlpaarden door te laten zakken (het is niet gebeurd, maar de mogelijkheid bestond zeer zeker), en waarin men gedwongen werd naar een vijfkoppig muziek-ensemble te luisteren en te kijken. Het eerste werd inderdaad door die muzikanten geforceerd, het laatste zeker niet door hen, maar door de nadelige verhouding meisjes:jongens = 1 : 3.

Uit krantenverslagen lazen wij, dat de wethouder met een flinke roffel, waarbij horen en zien zou hebben moeten vergaan, de zaak geopend zou hebben. Wij hebben er echter niets van gehoord om eerlijk te zijn, maar dit kan ook zijn oorzaak hebben in het feit, dat onze aandacht eerder op een glas bekend vocht gevestigd was.

Door de hierboven genoemde verhouding ($m : j = 1 : 3$) waren wij niet in staat de hier volgende 10 regels tot het aangenaam verpozen in dit soort appartementen toe te passen. Met toestemming van onze experts G. en A. publiceren wij hier hun opzienbarende conclusies die, zoals al zo vaak tevoren hun deskundigheid bewijzen, al beweren boze tongen dat de bovenstaande bewering uit de lucht gegrepen is. Wij begrijpen hun afgunst.

R A P P O R T

Vereisten

- 1) een goede verhouding; experimenteel is gebleken, dat $m : j = 1 : 1$ nog net gaat. Wij kunnen dus stellen, dat $j : m \geq 1$
- 2) een drankorgel (vakterm)
- 3) onvoldoende licht
- 4) een goed corps
- 5) egale vloer; een vloer met kuilen kan tot excessen leiden
- 6) plafond niet te laag, want anders kunnen deskundigen als A wel eens uit hun humeur geraken en niet tot volle ontplooiing van hun zeer gewaardeerde en op prijs gestelde krachten komen, tot grote schade van de heersende sfeer. (zie verder pag. 39)

VRIJDAG 23 FEBRUARI 1968

In onze klas is gevraagd wat men dacht over de drie toneelstukken, die op vrijdag-avond 23 februari voor ons werden opgevoerd. Alle leerlingen in die klas op een enkeling na vonden het eerste stuk veel te dramatisch en/of onbegrijpelijk, maar dit stuk was volgens mij ook bedoeld voor de hogere klassen en ouders en de leraren. Het tweede stuk was wel aardig, maar er zijn eersteklassers die zeggen, dat het een beetje kinderachtig was; er waren toch wel complimenten over het goede decor van dit stuk.

Het derde stuk won het van de andere twee stukken. De spelers speelden vrijer dan die van de andere stukken. Ze kenden hun rol goed, wat bij de spelers van het tweede stuk niet altijd het geval was. Er waren wel opmerkingen van: De decors waren van het laatste stuk zo stoffig. Maar dat hoorde er volgens mij bij.

Dit was de mening van een paar eersteklassers. De leerlingen uit de hogere klassen kunnen best 'n heel andere mening hebben. Maar die moeten dan niet zeggen, dat de eersteklassers zich niet helemaal hippy (hm, pardon, happy) voelen, want die denken er nou eenmaal wel eens anders over.

g. padberg 1 E

TONEELRECENSIE TWEEDE AVOND

Hallo, is daar iemand?

Ik betwijfel, of het stuk geschikt is voor de eerste klassen. Het stuk zelf kwam, wat de dialogen tussen jongen en meisje betreft, ook niet helemaal goed uit de verf. Marie-Thérèse was niet altijd even verstaanbaar en sprak wat te monotoon. Ze overtuigde niet. De scene tussen de man en Pim Ranzijn was daarentegen uitstekend. Het langzaam opdimmende van de spanning, veroorzaakt door Pims tergen met als plotse-linge uitbarsting het pistoolschot, was meesterlijk. Het publiek schrok eerst en begon zenuwachtig te lachen.

Het einde was weer niet goed doorspeeld. Marie-Thérèse stond hier te stijf naast de dode Pim. "Hallo, is daar iemand?" is dan ook bijzonder moeilijk te spelen. De acteurs en actrices moeten veel overtuigingskracht hebben, wat hier niet het geval was.

Hanneken Lekkertand

Een leuk stukje, precies geschikt om eventuele bittere nagedachten aan het vorige stuk weg te halen. Michel Jozen toonde sterke lachspieren te hebben. Hij beheerste zich, toen hij (per ongeluk?) een tuinboon in het gezicht van de argeloze souffleur spuugde. Ook at hij manmoedig de yoghurt zonder suiker op. Fred de Soet was bijzonder goed in het simuleren van pijnen, altijd handig bij een niet geleerd proefwerk.

Pitten

Als sluit- en klapstuk goed gekozen. Derde en vierde klassers hadden ons al verteld,

uit: "Is daar iemand?"

V E E S T

uit: "Hanneken Lekkertand"

dat dit stuk geweldig lollig was. De zaal ging er dan ook echt voor zitten, in de verwachting: nou gaan we lachen. Dat was een moeilijke situatie voor de spelers; er kwamen dan ook een paar moeilijkheden voor, veroorzaakt door zenuwachtigheid. Toch was dit stuk nog beter dan we verwacht hadden.

Theo van Lent was precies de echte regisseur, opvliegend, sigaar rokend, enz. Ook de souffleur was bijzonder echt. De bedrogen echtgenoot André speelde zeer dramatisch met zijn weees pietsie meer of pietsie minder, maar doodeenvoudig eenvoudig dood. Loek Jehec voelde zich niet hippie, precies op de juiste dreinende toon uitgesproken. Dit was temeer een prestatie, omdat hij nog ziek op de planken stond. Mijnheer De Wind, alias Fon ten Thij speelde uitstekend het amateuristische kleine, schrikachtige, zenuwachtige enz. kereltje, dat hij moest zijn. Het was lachwekkend, dat juist hij 'schoft' moest schreuwen. Fls Wessel gedroeg zich precies als een actrice, die haar rol niet kent, en Lucia Sneekes was niet te onderscheiden van een echte dienstbode (juffrouw van de openbare wc, zou Hermans zeggen) (dit is een compliment!) Tijdens de blafscene dacht een hond blijkbaar, dat er op het toneel een echte hond blafte, en blafte terug, hé Leo. Pitten liet in ieder geval een beste indruk na.

Nu nog wat losse opmerkingen:

- a) Een compliment voor de rolverdeling. De figuren leken treffend op wie ze moesten voorstellen; dit geldt voor alle drie de stukken.
- b) Er was bedroevend weinig publiek. Een heleboel jongens en meisjes achten zich blijkbaar te hoog voor dit amateurtoneel, onsportief en oncollegiaal.
- c) Last, but not least, om een slogan te gebruiken: iets wat vaak vergeten wordt, de decors.
Deze zijn grotendeels (het 3e stuk uitgezonderd) vervaardigd door onze onvolprezen amanuensis en enkele 4-Havo'ers.
Uit een samenstelling van latten, platen en scharnieren is het fraaibeschilderde huisje uit het tweede stuk te voorschijn gekomen.
Het zag er uit als door vaklieden gemaakt.

J. L.

De "regisseur" uit
"Pitten"

Scene uit "Pitten"

Scene uit "Pitten"

H
E
N
R
Y

F
O
R
D

Op 4 juni 1896 reed, tussen 2 en 4 uur 's nachts, een lange magere man, genaamd Henry Ford, door de regenachtige straten van Detroit in zijn eerste zelf gemaakte auto. Dat zijn wagen het begin van een nieuw tijdperk zou inluiden, dat de naam Henry Ford een wereldomvattend begrip zou worden --- dat alles wist die lange magere man in die nacht nog niet.

Wie was deze Henry Ford?

Op 30 juli 1863, dus 105 jaar geleden, werd hij geboren op een boerderij in Springwells Township, Wayne County, in de staat Michigan. Hij was het zesde kind in het gezin van William en Mary Litogot Ford. Zijn vader was uit Ierland naar Amerika ge-emigreerd en had met hard werken een bloeiend boerenbedrijf opgebouwd. Henry echter, wilde geen boer worden: hij wilde de techniek in. Hij ging naar school, een mechanicienschool en werd na zijn eindexamen vertegenwoordiger van een locomobiel-fabriek (een locomobiel is een machine, bestemd voor het trekken en aandrijven van dors- en zaagmachines). In deze periode las hij veel over de sensationele uitvindingen van de Duitsers Carl Benz en Otto, die het gepresteerd hadden een motor te construeren, die functioneerde op de vluchtige gassen van benzine. Deze benzinemotor werq

voor Ford een obsessie. In 1886 kreeg hij kans een defecte benzinemotor te repareren en een paar maanden later bouwde hij de Otto-motor uit zijn hoofd na. Hij zocht onafgebroken naar verbeteringen van de motor, maar op een bepaald ogenblik was de liefde belangrijker dan de techniek.

Op 11 april 1888 trouwde hij met Clara Bryant. Hij werd machinist bij de Detroit Lichtmaatschappij van Edison, voor 45 dollars per maand. Intussen werkte hij iedere avond en ieder weekend aan zijn droombeeld: een automobiel. Hoe de auto geconstrueerd zou worden stond in grote trekken allang bij hem vast. Hij bracht grote en kleine verbeteringen aan en eindelijk reed hij die nacht door Detroit.

Thomas Edison vond het niet goed, dat zijn employé meer interesse voor motoren had dan voor de krachtbron van de toekomst: elektriciteit. Ford kon kiezen: bedrijfsleider worden en zijn auto's opgeven, of vertrekken. Hij koos dit laatste en nam op 15 augustus 1899 ontslag.

Hij vond vijf mannen bereid zijn plannen te financieren; zij richtten de Detroit Automobiel Maatschappij op en Ford werd met een zesde deel van de aandelen hoofdingenieur. Na drie jaar auto's maken ging de firma door de slechte verkoopprijzen failliet. Maar Henry Ford ging door en samen met Tim Cooper bouwde hij in een houtenschuur in Detroit twee racewagens met vier cilinders. Deze wagens wonnen glansrijk een wedstrijd en betekenden dus een prachtige reclame voor de jonge autobouwer Henry Ford. Dit succes bracht hem in contact met een aantal geldschietters die op 16 juni 1903 de Ford Motor Company oprichtten met een kapitaal van \$ 150.000, waarvan slechts \$ 28.000 was volgestort. Er waren 12 aandeelhouders. John S. Gray werd president en Henry Ford, die 225 aandelen kreeg in ruil voor zijn auto's en 17 patenten op het mechanisme, werd vice-president en hoofdingenieur. Ford wilde het A-model bouwen, een wagen voor de grote massa. De aandeelhouders echter wilden grote, zware en dure automobielen maken voor een kleine groep rijke afnemers. Ford verzette zich hier sterk tegen, hetgeen resulteerde in een produktie in het eerste jaar van 1700 A-Fords. De introductieprijs bedroeg \$ 750, maar deze werd later verhoogd tot \$ 850. Het eerste A-model werd op 15 juli aan een dokter in Chicago verkocht. In augustus 1904 kwam er een betere twee-cilinder wagen uit, het C-model. Later volgden het AC-model en het F-model. Er werden ook plannen gemaakt voor een vier-cilinder wagen, het B-model.

Eind 1904 en begin 1905 verhuisde de maatschappij naar een grotere fabriek in Detroit. In de herfst kwam een kleine, lichte viercilinder-wagen, het N-model uit en een zware zes-cilinder limousine, het K-model. Het N-model werd goed verkocht, maar het K-model werd een mislukking. Hierna kwam nog een S-model en een T-model. Dit T-model betekende een aanzienlijke verbetering van alles wat de maatschappij tot dusver geproduceerd had. Het werd een enorm succes, niet alleen in de VS, maar over de gehele wereld, en er zijn tot 31 mei 1927 in totaal 15.007.033 exemplaren van vervaardigd en verkocht.

Henry Ford kocht inmiddels voldoende aandelen om zijn percentage tot 58½ te vergroten. In 1906, na de dood van Gray, werd hij president van de maatschappij en het duurde niet lang of er werd een Canadese dochteronderneming opgericht, terwijl er tevens fabrieken in Engeland, Frankrijk en Duitsland werden gebouwd. In de VS werden overal assemblagebedrijven gesticht om de doodeenvoudige reden, dat auto's per rail vervoerd werden en in een gewone goederenwagon konden slechts enkele wagens worden verzonden. Volgens het nieuwe systeem werden deze goederenwagens beladen met frames, motoren, wielen enz., waarna de auto's in de assemblagebedrijven werden afgebouwd. Dit maakte een veel snellere gang van fabrikant naar dealers en van dealer naar klant mogelijk.

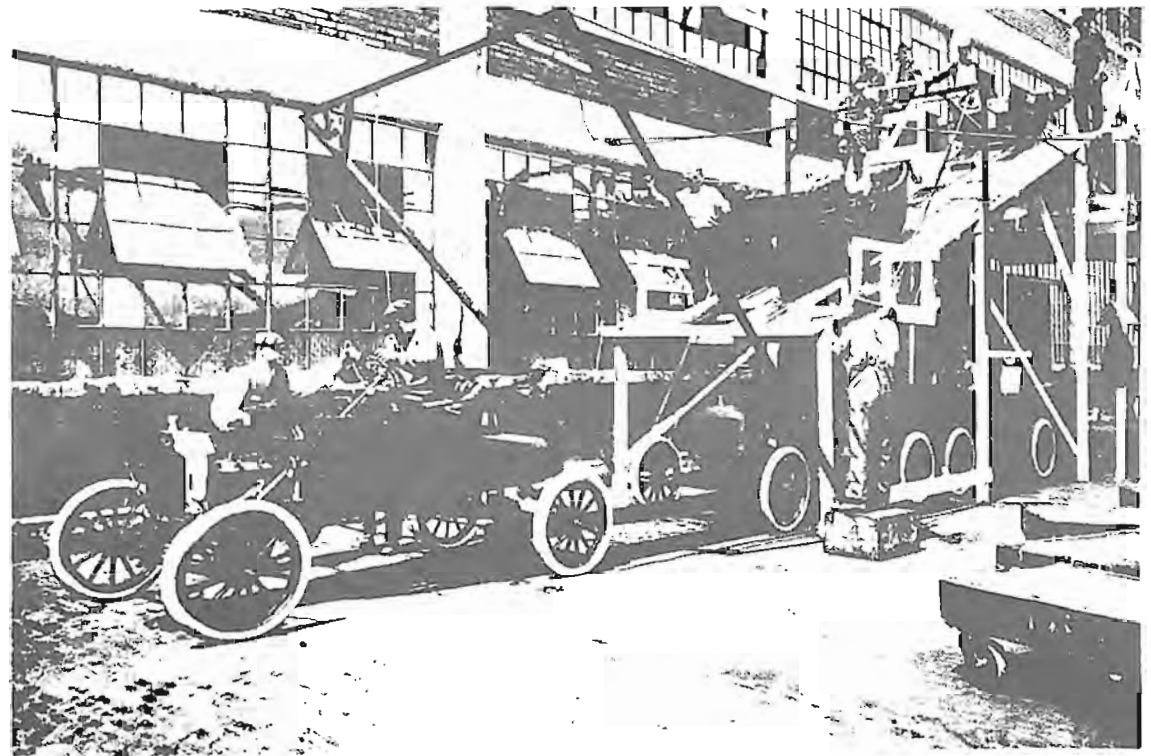
In het begin van 1910 had de maatschappij zijn activiteiten verplaatst naar een nieuw gebouwde fabriek in Highland Park, Michigan, waar een nieuwe produktiemethode geboren werd. Ford lanceerde de lopende band. Hij had eerst proeven genomen met zijn nieuwe idee; hij bestudeerde precies hoe lang een monteur erover deed om een dynamo te maken. Die ene man zette in twintig minuten een complete dynamo in elkaar. Toen verdeelde Ford dat karwei in 24 handelingen, die aan de lopende band verricht werden en daarmee werd het in elkaar zetten van de complete dynamo terug gebracht tot vijf minuten.

Dit succes leidde ertoe, dat de gehele Ford produktie in de nieuwe fabriek geschoeid werd op het lopende-band-systeem. Ford ging daarbij uit van twee grondprincipes: niet de man moet van karwei naar karwei gaan, maar het karwei moet naar de man

worden gebracht, en het werk moet op heuphoogte bij hem aankomen. Het heeft zeven jaar geduurd voor het gehele systeem geperfectioneerd was.

In 1914 werd het hierdoor mogelijk een auto van het naakte frame tot het voltooide eindprodukt in 93 minuten te produceren.

In 1915 begon Ford met de plannen voor de bouw van een enorme fabriek aan de rivier de Rouge in Dearborn, waar de maatschappij zelf ook onderdelen kon vervaardigen. Twee aandeelhouders, Horace E. en John T. Dodge, hadden tegen deze plannen ernstige bezwaren. Zij hielden vol dat de winsten van de maatschappij beter als dividenden aan de aandeelhouders konden worden uitbetaald dan dat zij in zo'n enorm uitbreidingsprogramma zouden verdwijnen. Het draaide uit op een proces en de maatschappij moest \$ 19.000.000 aan dividend uitbetalen. Dit bracht een keerpunt in de geschiedenis van de Ford Motor Company, en Ford kocht zelf alle andere aandeelhouders van de maatschappij uit. Alles kwam nu onder het beheer van één man. Zijn zoon Edsel werd president.

Op 14 januari 1918 werd met de bouw van de eerste produktiefabriek begonnen. De VS namen in april 1917 deel aan de eerste wereldoorlog en terwijl de jeugdige Rouge-fabriek nog maar net klaar was, sloot de maatschappij een contract met de regering van de VS voor de bouw van duikbootjagers, die als de Eagle Boats bekendheid zouden verwerven. Op deze wijze waren de eerste produkten van de Rouge geen automobielen, maar kleine bootjes voor oorlogsgebruik.

Na het einde van de eerste wereldoorlog werd de bouw van de Rouge snel voortgezet totdat Fords droom van een geïntegreerde fabriek, waarin grondstoffen in auto's omgezet konden worden, verwezenlijkt was. De maatschappij richtte een sociologische afdeling op, zoals er nog nooit een in Amerika geweest was. De arbeiders werden gecontroleerd of ze geen al te grote schulden hadden, of ze spaarden, en of ze goede huizen hadden. De reden hiervoor was, dat een groot aantal van Fords werknemers

immigranten waren. Ford wilde ze beschermen tegen de hun niet bekende harde Amerikaanse verkoopmethoden, zodat ze niet te veel schulden kregen. Vele Europese werknemers vestigden zich in te kleine huizen. Dit was een ongezonde situatie, waarin snel verandering werd gebracht.

In 1927 kregen de concurrenten, in het bijzonder General Motors (de General Motors Corporation), vat op de kopers met hun stijlvollere en krachtigere auto's, en de verkoop van het beroemde T-model liep terug. Ford besloot de productie gedurende zes maanden stop te zetten, terwijl de maatschappij zich geheel omschakelde en zich klaar maakte voor de productie van het nieuwe A-model. De kosten voor het overschakelen van het T- naar het A-model worden geschat op \$ 200 000 000. Deze kosten werden niet voor niets gemaakt, want in 1928, '29, '30 en '31 werden meer dan 4.500 000 A-Fords verkocht.

En weer was de tijd van een Ford-wagen voorbij. De General Motors Corporation had een aanzienlijk deel van de automobielenmarkt in handen gekregen en de nieuwe Chrysler Corporation begon ook een niet te onderschatten concurrent te worden. De kopers zwaaiden over naar de zes-cilinder Chevrolet, en de Ford Motor Company besefte niet langer met het viercilinder A-model te kunnen doorgaan. Ford verachtte de zescilinder wagen gedeeltelijk, omdat zijn eigen K-model zulk een enorme mislukking was geworden. Ford en zijn technici slaagden er tenslotte in, een VS-motorblok met twee rijen van vier cilinders onder een rechte hoek ten opzichte van elkaar als één massief geheel te gieten!

Gedurende de malaise in de dertiger jaren kwam in de Fordfabrieken arbeidsonrust voor maar Ford was ervan overtuigd, dat hij meer voor zijn werknemers deed dan de vakorganisaties ooit zouden kunnen. In 1941 moest hij zich echter toch wel bij de vakverenigingen aansluiten. Terzelfder tijd moest Ford, die de deelname van de VS aan de oorlog in Europa bestreden had, het probleem onder ogen zien om zijn gehele maatschappij om te schakelen voor deelname aan de oorlogspanning. Gedurende deze 2e wereldoorlog produceerde de maatschappij bommenwerpers, jeeps, vliegtuigmotoren, pantserwagens en andere produkten voor de Amerikaanse en geallieerde legers. De fabricage van personenauto's stond van 1942 tot 1945 volkomen stil. Ford produceerde gedurende de tweede wereldoorlog o.m. 8600 bommenwerpers, 278000 jeeps en 57000 vliegtuigmotoren.

Op 26 mei 1943 stierf Edsel Ford, Henry's enige zoon, aan kanker. Henry Ford nam het presidentschap van zijn gestorven zoon over. Toen de oorlog teneinde liep zag hij in, dat het gedesorganiseerde bedrijf behoefte had aan jeugdige energie om de felle concurrentie in de auto wereld het hoofd te kunnen bieden. Hij bereidde zijn kleinzoon Henry voor op deze immense taak en stelde hem, toen hij op 25 september 1945 voor de tweede maal het presidentschap neerlegde, bij de raad van commissarissen voor als zijn opvolger. Henry Ford II aarzelde niet met drastische maatregelen om het door de

oorlog ontredde bedrijf, dat enkele miljoenen dollars verlies per maand leed, intern te reorganiseren en op moderne leest te schoeien. Op zijn 83ste verjaardag werd Ford op het fabrieksterrein te Dearborn door 50 000 mensen toegesloten, nadat het American Petroleum Institute hem de jaarlijkse gouden medaille voor buitengewone bijdragen aan de welvaart der mensheid had toegekend. Henry Ford I stierf weinige maanden na deze groote verjaardagshulde, om middernacht op 7 april 1947, op zijn landgoed

Fair Lane te Dearborn aan een hersenbloeding.

Inmiddels slaagde Henry Ford II er ondanks vele sombere voorspellingen in, het levenswerk van zijn grootvader tot nieuwe bloei te brengen. In 1959 werd de 50-miljoenste Ford afgeleverd.

Bij Ford werken momenteel in de VS, Canada en 107 andere landen ruim 275000 mannen en vrouwen. Het moederbedrijf bevindt zich te Dearborn, aan de rivier de Rouge. Dit complex van 500 hectare vormt de grootste industriële stad ter wereld. Alles wordt hier zelf gefabriceerd: het ruwe ijzererts wordt in hoogovens en staalfabrieken omgevoerd tot staal en vervolgens via motoren, chassis en carrosserieën tot complete auto's. Drie hoogovens verwerken 3200 ton ijzer per dag. Tien walsen produceren per dag liefst 4000 ton staal. De eigen elektrische centrale wekt elke dag evenveel stroom op als voor de huisverlichting van een stad van één miljoen inwoners nodig is. Er is voorts een eigen glasfabriek, een motorenfabriek, een gereedschappenfabriek, enz. Elke minuut van de dag komt er een complete Ford-auto van de assemblageband. Kortom, het Ford-complex is onvoorstelbaar groot.

En dan te bedenken, dat dit enorme bedrijf gegroeid is uit dat vreemde, spetterende en knetterende voertuig, dat op een regenachtige avond in 1896 door de stille straten van Detroit reed en dat bestuurd werd door een zekere . . . .

H E N R Y F O R D !

h. smics 5 D

D E P R O E F W E R K W E E K

Straks komen de proefwerken
dat kun je dan weer duidelijk merken
Ze komen allemaal keurig op een rij,
Frans, Duits, Engels, en ook geschiedenis is erbij
Iedereen is hypemerveus
ja, geloof me, 't is heus!

De leraren zijn kortaf
als je maar iets zegt, krijg je een blaf.
Ze kunnen nergens tegen
en zo rust op ons werk geen zegen!

Leraren en lerareessen, denk eens aan uw eigen jeugd,
ook U wis toen niet verheugd
als men u een proefwerk gaf
en vaak genoeg een flink pak straff!

Toe leraren, wees eens lief,
geef wat minder werk op en
geef niet iedereen op z'n kop
maar denk eerst na, alsjeblief ?

hedwig 2 B

GEDACHTEN BIJ EEN PINGPONG-PARTIJ

Bij het begin:

Ik ga hem inmaken, onder de tien verslaan, wat zeg ik? Ik versla hem met 21-3.
Mot je hem zien serveren, denkt zeker dat er effect in zit, hahaha.

Als het 8-2 staat:

Ik sla steeds over de tafel heen als hij serveert. Misschien zit er toch wel effect in. Ik haal het wel weer in, ik ben veel sterker dan hij, maar ik moet voorzichtigter wezen. Zal ik mijn driedubbel effect eens gebruiken; wordt-ie vast duizelig van, hahaha.

Als het 14-3 staat:

Lelijk woord, nog lelijker woord; ik ga, lelijk woord, verliezen. Nou ga ik, verschrikkelijk lelijk woord, smashen. Aha die was bijna goed, pech hoor.

Als het 18-5 staat:

Hoe kan dat nou, 18-5; ik heb 2x zo goed gesmashed. De scheidsrechter is partijdig.

Als het 20-7 staat:

Djesses, ik ga eraan, maar zo gemakkelijk krijgt-ie me niet. Kijk maar, 20-8. Ik haal in, 20-10... misschien ga ik nog wel winnen.

Als het 20-13 staat:

Ik ga winnen, hij heb me nog niet, hij dacht zeker 'een makkelijk klusje voor me', maar nu toon ik mijn meesterschap, hoe goed ik ben; ach in het begin gaf ik hem een paar punten cadeau omdat hij geen partij voor me is, en daarom stond hij een paar punten voor, maar nu is het met hem afgelopen; kijk maar : 20-15. Oh, hij moet nu serveren, kijken of ik weer over de tafel heen mcp. Vloek, vloek, vloek, weer over de tafel heen. Nou denkt ie zeker, dat ie beter kan dan ik; kijk maar, hij staat al te juichen. Nee nee jochie, ik gleed weg met mijn voet, je hebt niet eerlijk gewonnen. Hé, hij zegt dat we dan de laatste slag overdoen. Zie je wel, hij zag ook dat het gebeurde, en denkt zeker dat ie toch wel wint... komt-ie bedrogen uit. Nou voorzichtig zijn, zacht tikje geven, hoe-ra, goed teruggeslagen; hemeltje, hij smasht, onhoudbaar. Onsportief hoor. Heeft hij toch nog gewonnen, maar toch was ik beter dan hij. Moet je ook eens kijken wat voor bat hij heeft; Bert v. d. Helm heeft nieteens zo iets. Hee, hij vraagt of ik revanche wil nemen. Nou liever niet. Wat? Of ik bang ben? Hoe durft-ie. Ik ben helemaal niet bang, nou ja, niet erg. Eigenlijk heeft hij alleen gewonnen door zijn service; is die service eigenlijk wel toegestaan, en hij heeft ook mazzel gehad; ik voel me helemaal niet lekker, ik ga naar huis.

j.l.

FRAGMENT UIT:

„ IS BOLWERK NOG STEEDS EEN GROTE BRULLER en andere verhalen. ”

Toen ik me indertijd wijdde aan het 2de nummer van de 10e jaargang van BOLWERK, begon ik bij het lezen ervan steeds meer ervan overtuigd te raken, dat Bolwerk eindelijk weer eens een behoorlijk peil had gekregen.

Toen kwam de BLUNDER!

Pag. 36: Middeleeuwse sage, ontdekt en bewerkt door R & F Spiekerman. Het is een grote schande, dat dat stukje geplaatst is. Okée, het is leuk om eens iemand 'n veeg uit de pan te geven, maar hou het dan wel bij één veeg. Om iemand bewust zo voor 'Pjèr Snò' te zetten, vind ik en ongetwijfeld velen met mij, doodeenvoudig stijlloos. Hier is de censuur, of die nu ligt bij de redactie of bij de mentor, danig tekort geschoten. Zo'n stukje kan leuk zijn in huiselijke kring als Sinterklaasgedicht of iets dergelijks, maar voor verspreiding op grote schaal is het beslist ongeschikt. Let wel, ik beweer niet dat je niet eens iemand kunt afkammen, je gaat je gang maar, de afgekamde heeft dan waarschijnlijk zelf de grootste lol (eigen ervaring met dit onderwerp) maar hou het alsjeblieft een beetje redelijk.

Ik ben beslist tegen de meeste vormen van censuur, maar dit stukje had mijns inziens nooit geplaatst mogen worden. Het spijt me dat ik het moet zeggen, maar deze verdraaid grote blunder van de redactie is voor mij voldoende om, ondanks de vele goede dingen die er in het tweede nummer stonden, te blijven volhouden: (de redactie van) BOLWERK IS NOG STEEDS EEN GROTE BRULLER.

Na deze uitstorting ben ik zo vrij mij even te gaan bezighouden met een paar andere al dan niet serieus bedoelde opmerkingen over het in half februari uitgekomen januari-nummer. De omslag heeft me vaag doen denken aan een tekening uit het vorig jaar verschenen eerste nummer van Rammei, te meer door de opvallende perspectivische fout die bij het dak gemaakt is, maar van plagiaat zal ongetwijfeld geen sprake zijn geweest bij zo'n goede redactie (ironisch). Pagina één vond ik om met de bekende woorden te spreken, nog steeds een afgang, maar lá maar hangen (insinuatie).

Na deze blunder volgt een hier en daar bijzonder goed, maar soms wat rommelig nummer, doordat er te veel tekst in het blad is gepropt, wat hier en daar de lay-out niet ten goede kwam. De tekst van pag. 8 is flink verkracht, maar dat zal wel aan mij liggen. Typisch is, dat gymnasiasten niet kunnen lijntekenen, getuige de pagina's 17 en 19, maar troost je, er bestaat nog zoiets als de Famous Arti... sorry, je mag natuurlijk geen reclame maken. Het onoverzichtelijk geheel van deze pagina's doet echter niets af van het feit dat het idee leuk is (geruststelling).

Wil Anita de gedichten op pag. 23 eens aan de censor van Bolwerk komen uitleggen; deze waren nl. niet voor lagere klassers geschikt en hadden dus nooit geplaatst mogen worden (zal wel geschrappt worden).

Een bijval aan Lex Bekker: Er wordt inderdaad veel over ontwikkelingshulp en de noodzaak ervan gesproken, maar is het de lezer al eens opgevallen, dat dit hoofdzakelijk gebeurt bij niet-belastingplichtigen? (Zeg niet dat ik tegen ontwikkelingshulp ben).

Pag. 27: De Bruller van de Week. Drukker, de tweede t van het woord theetepeltjes was geen tyffout mijnerzijds; de ul moest een tuh zijn.

Helaas is de redactie vergeten mijn opmerking te plaatsen over de 'Opdracht aan hær!'. Enkelen veronderstelden namelijk, dat ik het stukje had opgedragen aan mijn Hempie of iets dergelijks, maar deze vrees is volledig ongegrond, ik wil niet zeggen dat er niemand in zijn hemd staat, maar ik heb het heel eenvoudig opgedragen aan ... de Kroontjespen. De heer Geurts (voor de eerste klassers: lokaal 5), was enkele maanden geleden zo vriendelijk me tot ridder te slaan in de orde van de kroontjespen, vanwege de herhaaldelijke vermelding van zijn naam in ons aller lijfsblad B. Helaas bezit ik niet de macht tot ridder te slaan, anders had ik dhr. Geurts tot ridder geslagen in de orde van de geïnpeuters eerste klas.

Bij pag. 33 miste ik een titel, maar dat zal wel weer aan mij liggen. Waarom is er echter een deel van het stukje op die pagine gecensureerd? Misschien omdat ik de schrijver was? Naar mijn mening is het meest onschuldige stukje van het hele nummer geschrappt; naar mijn weten stond er namelijk slechts het volgende: De lessen op die dagen kunnen besteed worden aan het behandelen van de proefwerken of aan het

aansnijden van de in een bepaald vak aardige onderwerpen, die buiten het rooster vallen, maar waarvan het wel leuk is er iets over gehoord te hebben. Bovendien heeft de heer v. Loenen mij eens gezegd, dat stukjes nooit op enigerlei wijze gecensureerd worden zonder medeweten van de schrijver van het betreffende stukje. Ik wist echter van niets. De uitzondering, die de regel bevestigt?

GROTE BRULLER (pag. 38). Hoewel de redaktie voor deze onzin niets koopt (moest er nog bijkomen ook), wil ik toch even meedelen, dat ik bij het lezen van die geweldige tekst krom heb gelegen van het lachen, maar dat zal dan wel de genoemde niet geslaagde poging zijn om mijn onkunde te verbergen, en als er geen bier meer is, dan drinken we paardebloemetjes aan de waterkant, wat lekker is (slaat nergens op).

Kroniek: Verzoek om de kroniek voortaan als de meest onleesbare pagina van Bolwerk te beschouwen.

Bolwerkers, jullie zijn op de goede weg (dat wil natuurlijk niet zeggen dat we al tevreden zijn). En dit was dan het Einde (dubbelzinnig).

Met excuses aan het adres van haar, die ik weer heb moeten grijpen. Het spijt me, ik kon me niet inhouden; ik wens je nogmaals welterusten (ondubbelzinnig).

leo plasman

Aangaande de "Middelceeuwse Sage" (door R & F. Spiekerman): wij hebben niet in de gaten gehad, dat hiet een bepaald figuur mee bedoeld is. Nu, nadat verschillende mensen hiertegen geageerd hebben, zijn wij ervan overtuigd dat stukken met dergelijke strekking beter geweerd kunnen worden, maar dit wil niet zeggen, dat wij afstapen van de in het redaktioneel gestelde principes.

Ofschoon verschillende mensen naar aanleiding van jouw vorige kritiek al gereageerd hebben (volgens hen moest dergelijke flauwekul geweerd worden) publiceren wij bovenstaande bruller toch, omdat dit volgens onze stelregel moet. De technische aanwijzingen zijn de enige niet-brullers.

red.

HET MOET ZO NODIG

Wanneer vroeger de kreet "Bolwerk is duf" aangeheven werd, splitsten de toehoorders zich in drie groepen. Sommigen wisten niet of Bolwerk duf was maar vermoedden van wel, ze lazen het dan ook niet. Die groep is groot.

Anderen vinden Bolwerk duf en proberen er iets aan te doen. Die groep is klein.

Weer anderen vinden Bolwerk wel aardig of fantastisch. Die groep is duf en schrijft Bolwerk vol.

Daarom is dit blad duf.

Dat kan ook moeilijk anders, want het gaat om een schoolblad. Wat de artikelen daarin betreft, er zijn weer drie groepen:

- 1) dingen die niets met school te maken hebben. Politiek bij voorbeeld. Dat is voor sommige mensen wel leuk en aardig, voor veel niet. Buiten een schoolblad vind je dat soort artikelen trouwens ook, maar op een hoger peil. Politiek in Bolwerk is beneden peil (dat geeft niet, we zijn nog maar middelbare scholieren), maar een gevolg daarvan is dat er weer kritieken komen op allerlei dingen die van ondergeschikt belang zijn. De hoeveelheid puistjens die die politiek interessant vindt, is waarschijnlijk ook minimaal (het is duidelijk dat de meesten van deze artikelen korte samenvattingen zijn van buitenschoolse lektuur, gewild of ongewild; NAVO van Arthur vinden we bij prof. Röling, de zin over kommunisme dat bestreden moet worden is bedoeld om er kritiek op uit te lokken). Verslagen van exkursies en andere uitstapjes lijken me ook niet interessant.
- 2) De formidabele hoeveelheid literair of kwasi-literair werk. Ongrijpbaar geschrijf wordt buiten school ook beter geproduceerd. Diepzinnige zaken zoals apoteose en ander wauwelwerk (helaas geschreven door ondergetekende; ik moest zonodig horen niet in Bolwerk, afgezien van zeer eventuele artistieke waarde).
- 3) Dingen die direkt de school betreffen, machtig interessante zaken zoals sport en een zeer uitgebreide plattegrond-met-handleiding van de Nieuwe School (nu ga ik te ver: één bladzijde over die school moet er wel in)

Dan is er eigenlijk nog een, nogal onbestemde, groep die als titel moest hebben: Wie dit leest is gek. Het zijn voornamelijk kritieken, vooral van die mensen die, wegens een Groot Image uit het verleden, zonodig moeten. Elke eindredakteur die zichzelf respecteert, levert kritiek op wat na hem komt. Leo Plasman moet, en Pieter de Heer natuurlijk ook. Dit geschrijf hier kan ook in deze groep gedeponeerd worden.

De goede dingen van Bolwerk zijn altijd de voorpagina, de foto's en de humoristische artikelen, die worden nml. altijd gelezen of gezien (resp. onopzettelijk, op- of onopzettelijk en met opzet). De melig-komiesc stijl uit de L.P. tijd doet ook veel dingen de das om. Dat geldt vooral voor de kritieken.

Waarschijnlijk schrijven de meeste mensen in Bolwerk om een afzetgebied te hebben, een publiek. Dat is meestal hypokrities; je hoeft dan niet te weten dat het niet gelezen wordt.

Als je werkelijk iets te zeggen hebt, haal dan de megafoon, klim op het dak en zeg. Dan luistert iedereen. Hang politieke verhalen op, dicht, scheld, wees humoristisch of uit je op een andere manier, dat is tenminste leuk; plaats in Bolwerk wat nodig en interessant is. Er komt (of er is al) een muurkrant. Hang daarop wat je kwijt wilt, zet (met potlood!) Jan Is Gek op dingen waar je het niet mee eens bent, hang affiesjes op, kranteknipsels, plattegronden, kollages en Vietnamplakgevallen. Wees kreatief, niet duf, want anders ga je dood.

Jos o beta

Ik hoop, dat de volgende woorden door de gehele redactie gelezen zullen worden en verwacht dan ook plaatsing in Bolwerk + een algemeen commentaar (dus niet inhaken op kleine voorbeeldjes, want ik weet wel dat daar ook iets aan mankeert!) Daar gaan we dan!

Volgens mij zal de gehele redactie haar werkerterrein moeten gaan uitbreiden. Ik heb namelijk de indruk, dat Bolwerk al jaren doorsukkelt op de manier zoals ze dit verleden jaar deed en dit jaar doet: een schoolblad redigeren is niet het geven van:

a) een voorwoordje; b) een fikse 'practical joke' als reactie op een ingezonden werkje; c) een kroniek.

Ik vind dat de redactie van Bolwerk er dit jaar 'iets aan moet doen', al was het alleen om te bewijzen, dat ze het kunnen!

Het zou een grote stap in de richting van Het Goede Schoolblad zijn, als de redactie bij voorbeeld op de volgende twee punten in actie kwam:

1) Zuiver informatief over:

a) dan bekende boeken of films; b) hobbies die veel beoefend worden: radio (!), en (hout)knutselwerk, goede adresjes in de binnenstad, en materiaalbesprekingen; c) sporten! En dan niet alleen de laatste uitslagen van toernooien van het PX. Zouden sportredacteuren niet eens een bibliotheek kunnen binnenstappen en in Bolwerk kunnen schrijven over bijv. opmerkelijke prestaties en records van vroeger? Mij lijkt dat er genoeg te schrijven is over talloze land- en watersporten.

2) Gezond kritisch, op:

a) boeken en films; b) andere bekende projecten (Is Philips niet dezelfde mening toegedaan, in Bolwerk 2?)

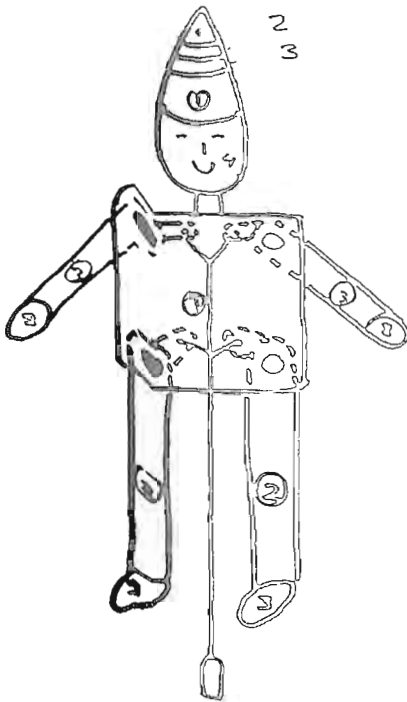
Het volgende moet mij nog zomaar van het hart: Het schoolblad SCHOK van onze toekomstige 'buren' de ULO-Slotervaart, heeft drieëntwintig pagina's, waarin zeven artikeltjes van eersteklassers geplaatst waren. Wakkere dit onze eersteklassers aan, ook de pen op te nemen.

marcel gazendam, 2 E

Marcel houdt er, zoals een ieder kan zien, een mening op na, die lijnrecht tegenover de onze staat. Men leest veel eerder een schoolblad waarin door vrienden en bekenden geschreven is, dan dat men een blad leest waarin men louter door redactieleden geschreven stukken voorgeschoteld krijgt. Met de laatste alinea zijn wij het dan ook volkomen eens.

red.

Hier om te beginnen een eenvoudig knutselwerkje: een zgn. trekpop. Zaag het hoofd en bovenlichaam uit 'n stuk triplex (3 mm). Boor op de aangegeven plaatsen 4 gaten. Zaag dan de armen en benen uit, en bevestig deze aan de achterzijde d. m. van 4 splitspennetjes. Aangeraden wordt het geheel eerst als volgt te schilderen:

- (1) donker blauw
- (2) rood
- (3) geel
- (4) naar keuze

Boor eveneens vier gaten in de uitsteeksels van armen en benen. Bevestig dan de touwtjes als aangegeven in de tekening.

Deze bouwtekening is niet volledig, wij verwachten echter dat de Pinstiëners in staat zullen zijn enige vindingsrijkheid aan de dag te leggen.

Het hout voor dergelijke knutselwerkjes kun je in de binnenstad halen: in de grachten is altijd wel wat te vinden. Zo niet, dan is de haven er altijd nog.

de Knutselaar

vervolg van pag. 25

De Gulden-Regels

1. a) Wees altijd een heer, als u een heer bent;
b) Wees altijd een dame, als u een dame bent.
2. Toon uw breedste glimlach, behalve indien u een kunstgebit hebt; hiervan kunt u wel eens schade ondervinden.
3. Denk aan uw algehele lichaamshouding, er wordt naar u gekeken.
4. Denk aan uw optreden. U valt op. Laat u zich daardoor niet afleiden; loop dus geen tafeltjes met half gevulde - och, wij blijven gul - wij vullen ze bij - dus geheel gevulde glazen omver - want men loopt u omver (ervaringsfeit).
5. Het kiezen van een strategische plaats is uiterst belangrijk. U moet uw arbeids-terrein (in de volksmond ook wel jachtveld genoemd) geheel kunnen overzien.
6. Na geduldige observatie en innerlijk overleg (het aftellen van knopen - hoewel uiterlijk, kan hierbij zeer goed van dienst zijn) kiest u uw slachtoffer van de avond uit.
7. Versaag nooit. Bredero zei: "Het kan verkeren". Hij had gelijk. Hond dat voor ogen.
8. Geef ook de muurbloempjes eens water. Het strekt u tot een en bovendien sterkt 't u.
9. Als u gewelddig wordt, moet u de veel gehoorde opmerking van F. B., hier ter schoude: "Ach, je bent me feitelijk toch veel te lelijk", niet doorlopend gebruiken - en als u het gebruikt, slechts schertsend.
10. Indien u onwettig wordt, kunt u zich na het storten van een nader te bepalen bedrag via ondergetekenden experts G & A consulteren. Zij kunnen ook niet van de wind leven.

Gustavus & Adrianus

REAKTIE

OP „MIDDELEEUWSE SAGE”

DOOR R. & F. SPIEKERMAN
(ontdekt en bewerkt)

Beste Rob en Frits.

Jullie hebben de geschiedenis der edele pingpong-sport omvergeworpen, wat zeg ik, gekegeld. Door het ontdekken van jullie - ik neem aan, authentieke middeleeuwse sage - hebben jullie bewezen dat er al in de middeleeuwen getafeltenist werd. Alle historici zijn jullie veel dank verschuldigd. Overigens, ik ken ook een leuk verhaaltje.

Er waren eens twee olifanten, die op de een of andere manier op het gymnasium verzeild geraakt waren. Ze hingen in hun stoelen, zodat iedereen over hun poten struikelde, en af en toe strimpelden ze kauwgom kauwend over de Vlugtlaan. Op een keer dachten zij er een roodharige jongen tussen te nemen, en schreven een gedicht over hem. Toen zij het in het schoolblad geplaatst zagen, kronkelden hun slurven zich van pret en de school was bijna tot een voortijdig einde gekomen door hun hinniken (dit komt af en toe voor bij olifanten).

De roodharige jongen werd echter niet kwaad. Hij dacht alleen: "ei, ei, hinnikende olifanten", en toen weer: "ei, ei."

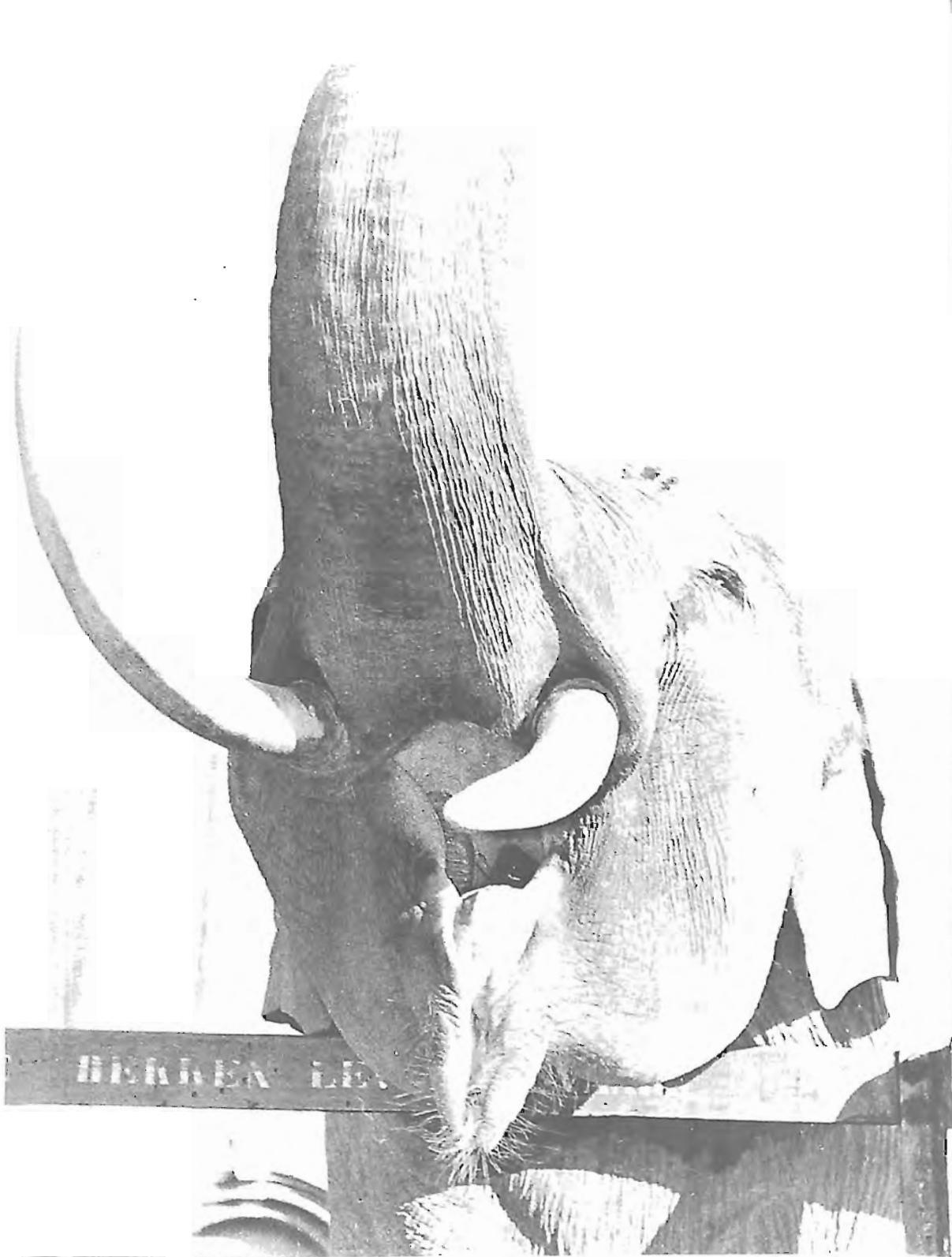
De volgende dag nam hij een banaan mee naar school en bond deze achter zijn fiets. Toen reed hij weg. De olifanten huppelden er achteraan, begeerig met hun slurven grijpend. De jongen reed regelrecht naar Artis, waar de beide olifanten door een oppasser werden gegrepen (hij legde zout op hun slurven), en in een kas gestopt met het opschrift: "HINNIKENDE OLIFANTEN".

De olifanten zelf vonden het niet erg. Ze konden nu net zo lui liggen als ze wilden, en veel bananen eten voor maar driemaal hinniken per dag.

O ja, en de roodharige jongen kreeg 200 gulden.

M o r a a l: Piustieners, als U ook ergens 2 olifanten ziet, bij voorbeeld in 4A en 5B, breng ze naar Artis.

J. L.

de olympische spelen

Omdat de Griekse held Herakles in zijn woede de lierspeler Linos gedood had, werd hij uit zijn familie gestoten en kwam hij - als slaaf - terecht bij koning Eurystheus van Mykene. Deze droeg hem twaalf werken op met de belofte dat, als Herakles de werken naar wens uitvoerde, hij als vrij man naar zijn vaderland mocht terugkeren.

Een van de werken bestond in het reinigen van een aantal koeienstallen, die in geen 30 jaar schoongemaakt, en dus verschrikkelijk vervuild waren.

De opdracht aan Herakles luidde: "Maak deze stallen in DRIE dagen brandschoon!"

Zo gezegd, zo gedaan . . .

Wat een onmogelijkheid leek, speelde Herakles klaar. Hij damde een rivier af en leidde die door de stallen. Deze werden schoongespoeld; het werk was volbracht. Als beloning voor zijn snelle en grondige werk kreeg de held een aantal runderen. Om deze aan de oppergod Zeus te offeren, bouwde hij 'n tempel voor Zeus, en stelde te gelijker tijd de Olympische Spelen in.

Zó wil de mythische vertelling dat de Olympische Spelen ontstaan zijn. Wat er ook van waar moge zijn, zeker is dat de Spelen dateren uit het jaar 776 voor Christus. Uit dit jaar stammen namelijk de eerste geschreven berichten over de spelen; zij behoren tot het werk van de dichter Pindarus, die de winnaars der Olympische Spelen in zijn poëzie bezong.

Oorspronkelijk kende men slechts één tak van sport, nl. het hardlopen. Gestart werd vanuit stenen 'startblokken' met groeven erin; de baan bestond uit aangestampt zand; de lengte van de baan was 192 m, de te lopen afstanden 'enkelloop' en 'dubbelloop' (192 resp. 384 m).

Later raakte men bekend met het verspringen. De atleet had, wanneer hij sprong, een 'springhalter' in elke hand. Met behulp van deze gewichten (4 kg elk) kon de springer een grotere afstand overbruggen.

Het festijn werd voortgezet met wedstrijden in het speer- en discuswerpen, twee zeer populaire nummers. Ook bij het speerwerpen kenden de Grieken, evenals bij het vèrwerpen, een ons vreemde techniek: aan de te werpen speer was namelijk een touw met een lus bevestigd. Werd de speer nu weggeslingerd, dan ontstond een draaiende beweging, waardoor deze verder kon neerkomen.

Speerwerpen is, evenals discuswerpen, al oeroud.

Buiten deze drie nummers werd boksen, worstelen en 5-kamp (hardlopen, springen, discus- en speerwerpen en worstelen) gedaan.

Dat het er bij het worstelen, maar vooral bij het boksen, niet zacht aan toeging kan men begrijpen, wanneer men bedenkt dat de handen van de boksers omzwachteld waren met repen van dierenhuid, bezaaid met ijzeren puntjes.

De wedstrijden, die niet alleen de Romeinen, maar ook (en zeker niet in mindere mate) de Grieken wild-enthousiast maakten, waren de wagenrennen. Het feit, dat de wagenmenners slaven waren die met een overwinning hun vrijheid konden verkrijgen, en de zekerheid dat er een dokter in de buurt was, hadden een buitengewoon

spannende strijd tot gevolg, die gepaard ging met luide toejuichingen en uitbundig vermaak van het publiek.

Wanneer we, met Mexico City 1968 in het verschiet, terugkijken naar toen, dan bemerken we dat er nog niet eens zoveel veranderd is in die 2500 jaar. Jawel, natuurlijk is het aantal deelnemende landen ieder jaar groter, natuurlijk is het aantal sporten met de jaren gegroeid, natuurlijk kan niemand ontkennen dat er moeilijkheden zijn geweest en nog zijn (neem nu de veelomstreden 'likproef', de doping, de deelname van Zuid-Afrika aan de spelen maar), toch zal één ding blijven - en moeten blijven bestaan: de Olympische Gedachte, welke inhoudt, dat het om een eerlijke en open strijd van man-tegen-man (of vrouw-tegen-vrouw) gaat, en niet om een politieke strijd, die uitgevochten wordt op het gravel of in de boksring.

j. pastor

PINGPONGBALLEN ??

Uit betrouwbare bron vernamen wij, dat in Amerika, het land van de onbegrensde mogelijkheden, sinds enige tijd lekke pingpongballen worden gebruikt als hulpmiddel bij het bepalen van onderzeese stromingen, natuurlijk tot grote vreugde van de fabrikanten van dit artikel.

Men werpt de ballen gewoon in het water; ze volgen dan dezelfde route als de stroom.

Waar (lekke) pingpongballen al niet nuttig voor zijn.

J. L.

KRONLEK

LIJKE BEGIN EN VERDER

ring van de eerste schooldag prikken 6A en 6B hun 'toekomstverwachtingen' muur, een verdienstelijke collage. Tevens beginnen de tentamens, waarover erende docenten later gedisciplineerd aan leerlingentafeltjes verslag moeten gen.

p maakt vorderingen: reeds 10% van de leerlingen heeft gecapituleerd. er licht voor; 's avonds op dezelfde plaats een GOV-bijeenkomst. Jos Konings ing: "de opkomst is een afgang" slaat aan. Er doet zich een lichte bestuurswij- voor.

nt meldt dat dhr. Meyer tot rector in Maastricht benoemd is.

n advertentie probeert de school een nieuwe conrector te vinden; eigen kamer, kinderen.

stelijkheden worden geopend met een schoolmis. De rest speelt zich af in Mar-

waar een dit jaar bijzonder uitgebreid college lintdragers regelend optreedt.

quette van de nieuwe school staat te pronk, de rector scheldt strafwerk vrij, en

eind van de avond weerklinkt de zaal van een warm applaus.

ditie sneuvelt, de mis van Aswoensdag met askruis blijkt te zijn afgevoerd.

Van Stekelenburg krijgt een dochter: Elisabeth Portia.

AP

Mounier mag zich sedert vandaag doctorandus noemen.

e van mej. Verbeeme in het dubbellokaal, op een proefschrift over katteherse-

ste weken heeft de Miva-loterij weer een groot aantal mensen gestimuleerd dadigheid en gokken tegelijk. De schoolaktie gedijde dit jaar zeer wel onder ousiaste aanvoering van klas 5D en vooral van Bart van Lonkhuijzen. Hun in- e propaganda droeg bij tot een resultaat, waarmee de pater ongetwijfeld bij- n zijn nopjes is. Miva, maakt lopen bijna overbodig.

DE BESTIERENDE GEESTEN

ongetwijfeld opgevallen, dat het schoolfeest van dit jaar een traditie heeft

erkt die eigenlijk nog een veelbelovend initiatief was, nl. het schoolbal. Wij

dit niet materialistisch zien. Dit is een zeer geestelijke zaak, iets wat zich

ven ons allen welft. Denk hierover dan ook in sferische termen, probeer eens

ld van een verheven wolkje, bemand met scepterzwaaiers en andere lieden in

st, op te roepen, wanneer de herinnering aan Trix and the Paramounts uw ge-

ezwaart. Luister naar de grote bestierder en alles wordt helder.

mij, Halibol, gezant der zwoegers, wat leeft er onder mijn volk, wat zijn z'n

?" "Waarachtig, weledelgestrenge heer, het is een beestenbende. Doch hierin

één, zij verwachten van ons iets ludieks, als toespijs op ons feestje. En zowaar

en ken, zij gaan geenszins te ver." Met donderend geweld raast de almachtige:

gt gij? Verlangen zij orgie, zij zijn ten dode opgeschreven. Wat dunkt u, stu-

ons vuur?" - "Kom, kom, sus, sus," bromt het adviserend college, "uw taal is

mitterend; straks komt er revolutie, wij manen u, wees mild." Hierna trekt

een onderkruipfel naar de troon. "Erbarmen, ik ben de vertrouwde van uw

stamelt hij, "begrip voor onze noden op recreatief gebied, dat vragen wij u

pardon", en hij kruipt weer in zijn schulp.

ft stil, de heerser trekt rimpels, kookt en ziet, maar zwicht ten langen leste,

onder voorbehoud. "Goed", spreekt hij, "de volgende keer dan, nu schieten

delen tekort. En wees overtuigd, mijn beste, de goedheid van uw heer is gren-

de Jun
Vod
Alge her
Jeu tot 16
van
Baerles
Var
pon: 7
tele

BANDRECORDERS

POSTJE
JAN TOO
N

Speciaal

JAC.

HANDELS
DINK
WILLEMSP
AMSTER
TELEFO

The Society Shop

AMSTERDAM

HEREN- EN JONGENSKLEDING

Voor de Senioren

Van Baerlestraat 10
h.k. P.C.Hoofdstraat
telefoon: 79.12.53

oren
en
jaar
raat 10
3.34.40

ELEVISIE - HUISHOUDELIJKE ARTIKELN - WASMACHINES

SWEG 69-77

ROPSTRAAT 73-75

Dejo

TELEFOON 8 4974

TELEFOON 13 5678

ELKAST - KOELKASTEN - ELEKTR. APPARATEN - VERLICHTING - RADIO

PLATENSPELERS

al voor leerlingen van L.O.-, M.U.L.O.- en V.H.M.O.-scholen

BIJLESSEN IN:

(desgewenst aan huis)

REKENEN - WISKUNDE

NATUUR- EN SCHEIKUNDE

JANSEN POSTBUS 1563 AMSTERDAM

Succes door energie!

Handelsopleiding

H. J. B. Dinkgreve

Boekhouden M.O. - S.P.D. - M.B.A. - Praktijk-
diploma's Boekhouden en talen. Typen en Steno
Middenstandsdiploina (officiële I.M.O. opleiding)

Lid V.D.P.I.H.

Lesadressen: Willemsparkweg 31 - Da Costakade 102
Jan de Louterstraat 40, Sloterveer

OPLEIDING

GREVE

ARKWEG 31

DAM-ZUID

ON 71 24 04

PIUS X
BOEKHANDEL
ANNEX KUNSTHANDEL
SCHOOLBOEKHANDEL
GEVESTIGD SINDS 1924
WETT. GED.

SNELLE LEVERING
VAN ALLE
STUDIEBOEKEN

UITSLUITEND
HET
GOEDE BOEK

*Het Betere genre
religieuze artikelen*

AMSTERDAM C — RAADHUISSTRAAT 35 — TEL. (020) 24 74 88*
ONDER DE GALERIJ (2 LUNEN)

DE BOEKENLEVERANCIËR VAN HET PIUS X LYCEUM